

WYSHEID VAN SALOMO

Inleiding

Daar word vandag algemeen aanvaar dat die naam van Salomo as skrywer van die boek as literêre tegniek gebruik word om aan die boek die outoriteit van Salomo se wysheid te verleen. Verder is aanvanklik deur enkele geleerdes gemeen dat die *Wysheid van Salomo* 'n kollektiewe werk is wat daargestel is deur verskeie skrywers. Maar hierdie gedagte is wel gou in die kiem gesmoor deurdat aangedui is dat eenvormigheid van taal en styl die hele werk karakteriseer en die eenheid van outeur word in resente tye bevestig.

Kommentatore aanvaar dat dit afkomstig is uit Egipte. Die werk bevat 'n mengsel van Joodse godsdiens en Griekse filosofie wat kenmerkend is van die Aleksandrynse teologie. Verder weerspieël die intensiteit van die skrywer se haat teenoor die Egiptenare die vervolgings van die Joodse gemeenskap in Aleksandrië deur Grieke wat deur inheemse Egiptenare aangespoor en gehelp is. Egipte dra selfs groter blaam as Sodom (19:13-17). Na alle waarskynlikheid is dit dus geskryf deur 'n geleerde, gehelleniseerde Jood van Aleksandrië.

Geen konsensus bestaan oor die presiese ontstaansdatum van die boek nie, maar dit wil voorkom asof dit geskryf is in die tyd toe die ortodokse Judaïsme aangeval is (2:12,19-20), en 14:16-17 verwys waarskynlik na kennis van keiseraanbidding. Die meeste negentiende-eeuse geleerdes het die ontstaan van die boek in die Ptolemeïese tydperk (1ste of 2de eeu vC) geplaas, maar taalkundige getuienis wys eerder heen na 'n periode nie vroeër as dié van Augustus nie, en heel waarskynlik val die ontstaan gedurende die keiserskapsperiode van Gaius Caligula (37-41 nC).

Die literêre genre wat deur die skrywer aangewend word, word gewoonlik aangedui as die *logos protreptikos*, of aansporingsdiskoers, 'n genre wat dikwels smaadrede of skimprede insluit, wat so karakteriserend van die Hellenistiese tydvak was.

Wysheid bevat verskeie sulke kenmerke: gepersonifieerde abstraksies (1:4-6,8,16; 7 — 10 en 18:15), redes deur denkbeeldige teenstanders (2 en 5), denkbeeldige besware van 'n teenstander vergesel van antwoorde (13:6-9), 'n eenvoudige, neweskikkende styl (1 — 6), parallelisme, isokola (sinsnedes van gelyke lengte) en antitese (1 — 10); verder ook die oproep van mitologiese helde en wyse manne (4:10; 10), uitgebreide vergelykings (5:10-12) en slotgedeeltes wat die kwaaddoener aanspoor om van sy verkeerde weë af te sien (6:1-11; 13 — 15). Daarbenewens word *Wysheid* gekarakteriseer deur kort uitsprake wat nie met mekaar in verband staan nie en tipies is van die wysheidsliteratuur.

Geleerdes stem saam met die uitspraak van die Latynse kerkvader Hieronimus dat die skrywer se Grieks in die algemeen die indruk skep van Griekse elegansie. Sy styl herinner soms selfs aan dié van die Griekse liriese digkuns. Soms val sy woorde uiteen in jambiese en heksametriese ritme. Verskeie bekende retoriese figure word aangewend.

Die boek kan gerieflikheidshalwe in drie dele ingedeel word:

1:1 — 6:21 Onsterflikheid as gawe van Wysheid

6:22 — 9:18 Oorsprong, aard en mag van Wysheid

10:1 — 19:22 Rol van Wysheid in Israel se geskiedenis, met uitbreidings oor goddelike genade (11:15 — 12:22) en oor die oorsprong en ewels van afgodery (13 — 15)

1

Deel 1: Onsterflikheid as gawe van Wysheid (1:1 — 6:21)

¹ **Wees lief vir geregtigheid, regters van die aarde;^{a*}

dink in goeie gesindheid oor die Here na
en soek Hom met 'n opregte hart.

² Want Hy word gevind deur hulle
wat Hom nie op die proef stel nie,^{*}

en Hy verskyn aan hulle
wat Hom nie wantrou nie.

³ Slinkse gedagtes skei mense immers van God
en wanneer sy mag getoets word,
stel dit dwase mense aan die kaak.

⁴ Want Wysheid sal nie 'n siel
wat kwaad beplan, besoek nie
en sy sal nie in 'n liggaam
wat deur sonde beheer word, gaan woon nie.^{*}

⁵ *Want 'n heilige en gedissiplineerde gees^b
sal wegvlug van bedrog,
weggaan van onverstandige gedagtes
en skaam word wanneer onreg naderkom.

---

* **1:1-15** Spr 16:10-15

* **1:1-2** 1 Kron 28:9

^a**1:1** *regters ... aarde:* Verwys waarskynlik na heersers wat die verantwoordelikheid het om oordele te vel.

* **1:1** *Wees ... aarde:* Ps 2:10; Wys 6:1-11

* **1:2** *Want Hy ... stel nie:* 2 Kron 15:2; Spr 8:17; Jer 29:13-14; Wys 6:12

* **1:4** *sy sal ... woon nie:* Sir 15:7-8; Rom 7:14-24; Wys 7:27

* **1:5** Rom 8:2

^b**1:4-5** *gees:* Dit verwys hier na die totale mens — siel, liggaam en gees.

⁶ *Wysheid is immers 'n mensliewende gees*
en sal nie iemand wat laster oor sy lippe laat kom,
ongestraf laat bly nie.

Want God is die kenner van sy niere^c
en die ware ondersoeker van sy hart^d
en die hoorder van sy tong.*

⁷ Die Gees van die Here vul immers die wêreld*
en die Een wat alles bymekaarhou,
weet wat gesê word.

⁸ Daarom sal niemand ooit ongemerk
onregverdige dinge sê nie,*
en sal geregtigheid tydens 'n teregwysing
nooit so iemand verbygaan nie.

⁹ Want die planne van die goddelose mens
sal ondersoek word
en dit wat hy sê,
sal aan die Here meegedeel word,
sodat hy oor sy oortredings tereggewys kan word.

¹⁰ *'n Ywerige oor hoor immers alle dinge
en die klank van 'n aanhoudende gemor

---

* **1:6-7** Wys 7:22 — 8:8; 17:10; Jer 23:24-25

* **1:6** *Wysheid ... gees*: Wys 12:19

^c **1:6** *kenner ... niere*: Letterlik 'is die getuie van sy niere'. Die •niere verwys na die sentrum van die mens se denke.

^d **1:6** *hart*: Die •hart is die setel van die intellek waar die gedagtes en wilsbesluite gevorm word.

* **1:6** *Want ... tong*: Jer 11:20

* **1:7** *Gees ... wêreld*: Ps 139:7-12; Spr 8:31

* **1:8** *niemand ... sê nie*: Spr 19:5; 22:12

* **1:10-11** Num 14:27-28

kan nie weggesteek word nie.

¹¹ Pas dus op vir 'n vergeefse gemor
en weerhou julle tonge van kwaadpraat,
want nie 'n enkele woord sal sonder gevolge
in die geheim geuiter word nie,
en 'n beswadderende mond vernietig die siel.^e

¹² * Moenie die dood najaag deur julle afvallige lewe nie
en moenie vernietiging uitlok deur julle optrede nie.

¹³ * Want God het die dood nie gemaak nie,
en oor die vernietiging van die lewendes
verheug Hy Hom nie.

¹⁴ * Hy het immers alle dinge geskep
sodat dit kan bestaan,
en die skeppende kragte in die heelal
is heilsaam.

Daar is geen vernietigende gif in hulle nie
en Hades^f het nie 'n vesting op aarde nie.

¹⁵ * Geregtigheid is immers onsterflik.

¹⁶ * Goddelose mense nooi Hades^g egter uit
deur hulle woorde en dade.

Omdat hulle hom as 'n vriend beskou,

---

^e**1:11 *siel*:** Die mens se bewuste, innerlike self.

* **1:12** Rom 6:21

* **1:13-14** Eseg 18:32; 33:11; Wys 2:23; 11:24-26; 2 Pet 3:9

* **1:14** Gen 1:31

^f**1:14 *Hades*:** In die antieke tyd het mense dit beskou as 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

* **1:15** Jes 51:6-8; Wys 5:15; 15:3

* **1:16** Spr 8:36; Jes 28:15; Wys 2:24; 15:6

^g**1:16 *Hades*:** Letterlik 'hom'.

kwyn hulle weg;
hulle gaan 'n ooreenkoms met hom aan,
omdat hulle dit verdien om by hom te hoort.

2

¹ *Omdat hulle nie logies redeneer nie,

sê hulle mos onder mekaar:

“Ons lewe is kort en vol pyn,*

en daar is geen genesing

vir 'n mens se einde nie;

ons weet nie van iemand

wat uit Hades^h teruggekeer het nie.*

² Want ons het deur die toeval tot stand gekom

en hierna sal dit wees asof ons nie bestaan het nie.

Die asem in ons neusgate is immers rook*

en die rede is 'n vonk in die klop van ons harte;

³ as dit geblus word,

sal die liggaam tot as vergaan

en die gees sal verdamp soos dun lug.

⁴ Ons naam sal mettertyd vergeet word*

en niemand sal ons dae onthou nie.

Ons lewe sal verbygaan

---

*2:1-5 Pred 3:16-22; 4:2-3

*2:1 *Ons lewe ... pyn:* Job 7:9; 14:1

^h2:1 **Hades:** In die antieke tyd het mense dit beskou as 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

*2:1 *ons weet ... het nie:* Job 7:9; vgl Op 1:18

*2:2 *Die ... rook:* Vgl Job 27:3

*2:4 *Ons naam ... vergeet word:* Job 18:17; Ps 9:6-7; Pred 2:16; 9:5

soos 'n wolk se laaste flardes;
dit sal verdryf word soos mis
wat deur die strale van die son verjaag
en deur sy hitte oorweldig word.*

⁵ Want ons lewensduur is 'n skaduwee wat verbygaan;*
ons einde kan nie herroep word nie,
want dit is verseël en niemand kan dit verander nie.

⁶ *Kom, laat ons dus die goeie geniet
terwyl dit daar is,
en laat ons dit wat geskape is
gretig benut, soos in ons jeug.

⁷ Laat ons ons versadig met duur wyn en geurige olies
en laat nie 'n enkele lentebloom by ons verbygaan nie.

⁸ Laat ons ons met roosknoppe kroon
voordat hulle verwelk.

⁹ *Laat nie een van ons nalaat
om deel te hê aan ons uitbundigheid nie.
Laat ons orals tekens van ons vreugde agterlaat,
want dit is wat ons toekom en dit is ons lot.

¹⁰ Laat ons die arm regverdigeⁱ verdruk;
laat ons nie vir die weduwee omgee nie*
en laat ons nie op die grysheid

---

*2:4 *Ons lewe ... oorweldig word*: Jak 4:14

*2:5 *ons lewensduur ... verbygaan*: 1 Kron 29:15; Job 8:9; 14:2; Ps 39:6; 144:4

*2:6 Pred 9:7; Jes 22:13; 1 Kor 15:32

*2:9 Pred 2:10; 3:22

ⁱ2:10 *regverdige*: Iemand wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

*2:10 *Laat ons ... omgee nie*: Eks 22:21-22; Am 2:6

van die bejaarde man ag slaan nie.*

¹¹ *Maar laat ons krag die norm wees
van wat reg is,
want swakheid word as nutteloos uitgewys.

¹² Laat ons 'n lokval stel vir die regverdige,
want hy is vir ons 'n hindernis
en verset hom teen ons dade.

Hy verwyt ons dat ons teen die wet sondig
en beskuldig ons daarvan
dat ons teen ons opvoeding sondig.

¹³ Hy maak daarop aanspraak
dat hy kennis van God het
en noem homself 'n kind van die Here.*

¹⁴ Hy het vir ons idees 'n teregwysing geword.
Selfs net om hom te sien, is vir ons 'n las,

¹⁵ want sy leefwyse verskil van ander mense s'n
en sy paaie is vreemd.

¹⁶ Ons word deur hom as vals beskou
en hy vermy ons paaie as iets wat •onrein is.
Hy beskou die einde van die regverdiges as gelukkig
en spog dat God sý Vader is.*

¹⁷ **Laat ons sien of sy woorde waar is
en laat ons toets wat gebeur aan die einde van sy lewe.

***2:10** *laat ons ... ag slaan nie:* Lev 19:32

***2:11** Hab 1:11

***2:13** *noem ... Here:* Vgl Matt 27:43; Joh 8:55; 10:36

***2:16** *God ... is:* Ps 89:27; Joh 5:18

***2:17-20** Ps 22:8; Jes 53:7-9; Wys 5:4-5; Matt 27:43

***2:17-18** Wys 3:1-3; 4:17; 5:2

¹⁸ Want as die regverdige 'n seun van God is,
sal Hy hom help, en sal Hy hom red
uit die hand van sy teenstanders.

¹⁹ Laat ons hom toets met beledigings en marteling
sodat ons kan vasstel hoe inskiklik hy is
en sodat ons sy lankmoedigheid op die proef kan stel.

²⁰ Laat ons hom tot 'n skandelige dood veroordeel,
want volgens sý uitspraak
sal daar mos vir hom beskerming wees.”

²¹ * So redeneer hulle, maar hulle dwaal,
want hulle boosheid verblind hulle

²² en hulle ken nie God se geheime nie;*
hulle verwag ook nie dat heiligheid beloon word nie
en waardeer nie die eer wat blaamlose siele^j ontvang nie.

²³ * God het die mens tog geskep
om onverganklik te wees
en Hy het hom as beeld
van sy eie ewigheid gemaak.

²⁴ * As gevolg van die duiwel se afguns
het die dood in die heelal gekom,
en hulle wat by hom hoort,
het ervaring daarvan.

---

* **2:21** Wys 5:6; Rom 1:21; Ef 4:18

* **2:22** *ken nie ... geheime nie*: Vgl Wys 2:13

^j**2:22** *siele*: Mense se bewuste, innerlike self.

* **2:23** Gen 1:26-27; Ps 8:6; Wys 1:14-15; 5:15; 15:3; 1 Pet 1:23

* **2:24** Gen 3:1-24; Wys 1:16; Rom 5:12; Jak 1:14-15

3

¹ **Maar die siele^k van die regverdiges^l is in God se hand en geen marteling sal hulle siele ooit aanraak nie.

² *In die oë van die dwases lyk dit of hulle dood is; hulle vertrek word as 'n ellende beskou

³ en hulle weggaan van ons as vernietiging, maar hulle ervaar vrede.*

⁴ Want selfs al word hulle in die oë van mense gestraf, hoop hulle volkome op onsterflikheid.*

⁵ *Nadat hulle kortstondig gedissiplineer is, sal hulle grootliks begunstig word, want God het hulle op die proef gestel en bevind dat hulle Hom waardig is.

⁶ Soos goud het Hy hulle in 'n vuuroond getoets* en soos 'n •brandoffer het Hy hulle aanvaar.

⁷ *Wanneer die tyd aanbreek dat Hy hulle besoek, sal hulle opvlam

---

*3:1-3 Wys 4:7

*3:1 Job 12:10; Joh 10:2

^k3:1 *siele*: Mense se bewuste, innerlike self wat kan voortbestaan na hulle liggaamlike dood.

^l3:1 *regverdiges*: Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

*3:2 Wys 4:17

*3:3 *hulle ervaar vrede*: Jes 57:2

*3:4 *onsterflikheid*: Wys 1:14-15; 2:23; 5:15

*3:5-6 Deut 8:5; Spr 3:11-12; 17:3; Wys 11:9-10; 2 Kor 4:17; 1 Pet 1:6-7

*3:6 *Hy ... getoets*: Job 23:10; Ps 66:10; Spr 17:3

*3:7 Ps 37:6; Dan 12:3; Ob vs 18; Matt 13:43

en soos vonke in droë strooi versprei.

⁸ Hulle sal oor nasies oordeel en oor volke heers*
en die Here sal vir altyd oor hulle regeer.

⁹ *Diegene wat hulle vertrou in Hom stel,
sal die waarheid verstaan
en die getroues sal in liefde by Hom bly.

Want daar is genade en ontferming vir sy uitverkorenes.*

¹⁰ *Die goddeloses sal egter
op grond van hulle redenasies straf ontvang —
hulle wat die regverdiges verontagsaam
en van die Here weggedraai het.

¹¹ *Want wie wysheid en onderrig minag, is ellendig;
hulle hoop is tevergeefs,
hulle harde werk sonder waarde
en hulle dade nutteloos.

¹² Hulle vroue is dwaas
en hulle kinders boos;
hulle nageslag is vervloek.*

¹³ Daarom, gelukkig is die onvrugbare vrou*
wat nie onteer is nie,
wat nie gemeenskap deur 'n oortreding leer ken het nie,
want sy sal vrug dra wanneer mense geoordeel word.

---

* **3:8** *Hulle ... heers*: Dan 7:27; Matt 19:28; 1 Kor 6:2

* **3:9** Joh 15:10; 16:13; 1 Kor 13:12

* **3:9** *genade ... uitverkorenes*: Wys 4:15

* **3:10** Sir 12:6

* **3:11** Spr 1:7

* **3:12** *hulle kinders ... vervloek*: Ps 109:10; Wys 12:11; Sir 41:5-6

* **3:13** *gelukkig ... vrou*: Jes 54:1

14 *Gelukkig is die eunug^m wat nie deur sy dade
'n wetsoortreding begaan
en slegte dinge teen die Here bedink het nie,
want vir sy trou sal aan hom
'n besondere guns bewys
en die heerlikste lot
in die tempel van die Here gegee word.*

15 *Want roemryk is die vrug van goeie inspanning
en die wortel van insig faal nie.

16 *Die kinders van egbrekers
sal egter nie volwasse word nie
en die nageslag van onwettige gemeenskap
sal vernietig word.

17 Want al het hulle ook 'n lang lewe,
hulle sal as nietig gereken word
en hulle ouderdom sal uiteindelik eerloos wees.

18 En as hulle vroeg doodgaan,
sal hulle geen hoop hê nie
en op die oordeelsdag* geen troos nie.

19 *Die uiteinde van die onregverdige geslag
is immers ellendig.

---

*3:14 Jes 56:3-5

^m3:14 *eunug*: 'n Ontmante haremopsigter of hofamptenaar wat veral in 'n paleis
werkzaam was; •Kamerheer.

*3:14 *heerlikste ... gegee word*: Op 3:12; 7:15

*3:15 Spr 12:3

*3:16-19 Deut 7:3-4; 2 Sam 12:14; Eseg 23:37; Wys 4:1,6

*3:18 *oordeelsdag*: 2 Pet 2:9

*3:19 Ps 73:19

4

¹ Dit is beter om kinderloos en deugsaam te wees,^{*}
want onsterflikheid bestaan in die herinnering aan deug,^{*}
omdat dit deur God asook die mense erken word.

² Wanneer syⁿ aanwesig is, boots hulle haar na
en wanneer sy weg is, smag hulle na haar.

Met 'n oorwinnaarskrans

beweeg sy feestelik deur die tyd,^o
omdat sy die wedstryd
vir onbesoedelde pryse gewen het.^{*}

³ *Die talryke nakomelinge van die goddeloses
sal tot niks kom nie;

nie een van die wilde lote sal diep wortelskiet
of 'n vaste houvas kry nie.

⁴ Want selfs al stoot hulle vir 'n tyd lank lote uit,
sal hulle deur die wind geskud word

omdat hulle onstandvastig is,
en sal hulle deur die geweld van winde
ontwortel word.

⁵ Die takke sal groen afgebreek word;

hulle vrugte is nutteloos,
nie ryp genoeg om te eet nie
en vir niks bruikbaar nie.

---

* 4:1 *beter ... te wees*: Wys 3:16-19; Sir 16:3

* 4:1 *onsterflikheid ... deug*: Spr 10:7

ⁿ4:2 *sy*: Die deug word as vrou voorgestel.

^o4:2 *deur die tyd*: Kan ook vertaal word “deur die ewigheid”.

* 4:2 *Met ... gewen het*: Wys 5:16; 1 Kor 9:24-25

* 4:3 Sir 23:25

⁶ *Want kinders wat uit onwettige gemeenskap gebore word,
is getuies van hulle ouers se boosheid
wanneer die ouers verhoor word.

⁷ **Maar as 'n regverdige^p voor sy tyd sterf, sal hy rus vind.

⁸ *Want 'n gerespekteerde ouderdom
word nie aan 'n lang lewe
en die aantal jare gemeet nie.

⁹ Insig en 'n vlekkelose lewe
bring vir mense die rypheid van gryse ouderdom.

¹⁰ *Omdat hy vir God aanvaarbaar was, was hy geliefd
en terwyl hy tussen sondaars geleef het, is hy weggeneem.

¹¹ Hy is weggeruk sodat die kwaad
nie sy begrip kon verander
of bedrog nie sy siel^q kon mislei nie.

¹² Want die betowering van die slegte verduister die goeie
en die verwarring van begeerte verdraai die onskuldige denke.

¹³ Alhoewel hy in 'n kort tydjie volmaak geword het,
het hy nogtans 'n vol lewe gelei.

¹⁴ *Sy siel was vir die Here aangenaam;
daarom is hy gou uit die midde van die boosheid weg.
Die mense sien dit en verstaan nie;

---

* 4:6 Wys 3:16-19

* 4:7-19 Gen 5:21-24; Spr 3:16

* 4:7 Wys 3:1-3

^p4:7 **regverdige**: Iemand wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

* 4:8-9 Job 32:9; Ps 119:100; Spr 16:31; Sir 25:4-6

* 4:10 Gen 5:24; Sir 44:16; Heb 11:5

^q4:11 **siel**: Hier verwys dit na die mens se oordeel.

* 4:14 Jes 57:1-2

hulle hou ook nie daarmee rekening nie

¹⁵ * dat daar genade en ontferming is vir sy uitverkorenes
en dat God oor sy heiliges waak.

¹⁶ Die regverdige wat gesterf het,
sal die goddeloses wat leef, veroordeel,
en die jeugdige wat in 'n kort tydjie volmaak geword het,
sal die hoë ouderdom van die onregverdige veroordeel.

¹⁷ * Want hulle sal die einde van die wyse man sien
en nie verstaan wat die Here vir hom beplan het
en waarvoor Hy hom in veiligheid gebring het nie.

¹⁸ Hulle sal dit sien en minag,
maar die Here sal hulle uitlag.*

¹⁹ Hulle sal hierna lyke sonder eer wees,*
'n minagting onder die dooies vir altyd,
want Hy sal hulle verpletter op die grond,
hulle sprakeloos laat
en hulle van hulle fundamente skud.

Hulle sal tot die einde toe dor en bar gelaat word;
hulle sal in pyn verkeer
en die herinnering aan hulle sal vergaan.

²⁰ * Hulle sal vol angs verskyn
wanneer hulle sondes bereken word;
hulle wettelose dade
sal teenoor hulle staan en hulle veroordeel.

---

* **4:15** Wys 3:9

* **4:17** Wys 2:17-18; 3:1-3; 5:2

* **4:18** *Here ... uitlag:* Ps 2:4; 37:13; 59:9; Spr 1:26

* **4:19** *Hulle ... wees:* Vgl Jer 22:19; 36:30

* **4:20 — 5:23** Ps 1:4; 8:2; Jes 59:17

5

¹ Dan sal die regverdige^r met volle vrymoedigheid staan
voor diegene wat hom verdruk het
en sy harde werk minag.

² *Wanneer hulle hom sien,* sal 'n groot vrees hulle beetpak
en hulle sal verbaas wees oor sy onverwagse redding.

³ Hulle sal vol berou met mekaar praat
en met 'n bedrukte gees sal hulle kla en sê:

⁴ **“Dit is die man vir wie ons vroeër uitgelag het
en wat vir ons 'n toonbeeld van verguising was —
hoe dwaas was ons nie!*

Ons het gedink sy lewe is waansinnig
en sy uiteinde sonder eer.*

⁵ *Hoe kom dit dat hy onder die kinders van God
gereken word,
en sy lot onder die heiliges?^s

⁶ Ons het dus van die pad van die waarheid afgedwaal* —
en die lig van geregtigheid het oor ons nie geskyn nie
en die son het vir ons nie opgegaan nie.*

⁷ Ons het versadig geraak van die paaie^t

---

^r**5:1 regverdige:** Iemand wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

* **5:2** Wys 4:17

* **5:2** *Wanneer ... sien:* Op 1:7

* **5:4** Jes 52:13-15

* **5:4** *Ons ... eer:* Wys 2:20; 3:2-3

* **5:5** Job 1:6; Wys 2:18; Luk 20:36; Hand 20:32; 26:18; Kol 1:12

^s**5:5 heiliges:** Die volk van God of die engele.

* **5:6** *van die ... afgedwaal:* Spr 21:16; Wys 2:21

* **5:6** *die lig ... opgegaan nie:* Dan 12:2-3; Kol 1:12

^t**5:7** *Ons ... paaie:* Ander manuskripte lui “Ons het verstrik geraak in die doringe”.

van wetteloosheid en vernietiging
en ons het deur ongebaande woestyne gereis,
maar die pad van die Here het ons nie leer ken nie.
⁸ *Wat het ons hoogmoed ons gebaat?
Wat het die rykdom met sy arrogansie ons in die sak gebring?
⁹ * Al daardie dinge het soos 'n skaduwee verbygegaan,^{*}
en soos 'n boodskap wat verbysnel;^u
¹⁰ ** soos 'n skip wat deur golwende water vaar,
en wanneer dit verbygegaan het,
geen spoor daarvan te vind is nie
en geen pad van sy kiel deur die golwe nie;
¹¹ of soos wanneer 'n voël deur die lug vlieg
en geen teken van sy vlug gevind word nie
— die ligte wind, geslaan deur die slag van sy vlerke
en gesplyt deur die krag van sy vlug,
word deurklief deur die beweging van sy vlerke
en daarna word geen teken van sy koms daarin gevind nie —
¹² of soos wanneer 'n pyl na 'n teiken geskiet word,
die lug deurklief word en dadelik weer bymekaarkom
sodat 'n mens nie van sy deurgang weet nie.
¹³ Só is ons ook gebore en het ons vergaan
en het ons geen teken van deug gehad om te wys nie,

---

*5:8 1 Tim 6:17

*5:9-14 Jes 40:6-8

*5:9 soos ... *verbygegaan*: Wys 2:5

^u5:9 *boodskap wat verbysnel*: Dit verwys na 'n boodskapper wat 'n boodskap van plek tot plek bring.

*5:10-11 Spr 30:18-19

*5:10 Job 9:26

maar is ons verteer deur ons boosheid.”

¹⁴ Want die hoop van die goddelose is soos kaf
wat deur die wind verstrooi word*
en soos ligte ryp wat deur 'n stormwind verdryf word.
Soos rook word dit deur die wind weggewaai,*
vervaag dit soos die herinnering aan 'n besoeker
wat slegs een dag oorbly.*

¹⁵ Maar die regverdiges leef vir altyd*
en hulle beloning is in die Here;*
die Allerhoogste sorg vir hulle.

¹⁶ Daarom sal hulle 'n sierlike paleis
en 'n pragtige diadeem^v ontvang
uit die hand van die Here,*
want Hy sal hulle met sy regterhand beskerm*
en hulle met sy arm soos 'n skild beskut.

¹⁷ *Hy sal sy ywer as wapenrusting opneem
en van die skepping 'n wapen maak
om sy vyande af te weer.

¹⁸ *Hy sal geregtigheid as borsplaat aantrek

---

*5:14 kaf ... verstrooi word: Ps 1:4; 68:3; Hos 13:3

*5:14 Soos ... weggewaai: Ps 37:20; 68:3

*5:14 'n besoeker ... oorbly: Jer 14:8

*5:15 regverdiges ... altyd: Wys 1:15; 2:23; 15:3; 1 Joh 2:17

*5:15 hulle ... Here: Jes 62:11

^v5:16 **diadeem**: Kosbare versierde voorhoofband as aanduiding van koninklike gesag; vgl Jes 62:3.

*5:16 pragtige ... Here: Wys 4:2

*5:16 Hy ... beskerm: Wys 19:8

*5:17-20 Ps 7:12-13; Jes 59:17-18; Rom 13:12; Ef 6:11-17; 1 Thess 5:8

*5:18 Ef 6:14; 1 Thess 5:8

en Hy sal ongeveinsde oordeel as helm opsit.

¹⁹ Hy sal onoorwinlike heiligheid as skild neem

²⁰ en sy meedoënlose woede slyp tot 'n swaard*

en die heelal sal saam met Hom

teen die dwase mense veg.

²¹ *Goedgemikte weerligstrale sal wegsiet

en soos uit 'n goedgespande wolkeboog

op die teiken afpyl,

²² en uit 'n katapult sal haelstene

vol woede geslinger word.*

Die water van die see sal teen hulle woed

en riviere sal meedoënloos oor hulle spoel.

²³ 'n Sterk wind sal teen hulle opkom

en soos 'n stormwind sal dit hulle uitwan.*

Wetteloosheid sal die hele aarde verwoes

en misdadigheid sal die trone van maghebbers omgooi.*

6

¹ **Luister dus, konings, en verstaan;

leer, regters oor die eindes van die aarde;

² gee gehoor, julle wat oor die menigte heers

en julle beroem op baie nasies.

---

*5:20 *woede ... swaard*: Deut 32:41; Jes 66:16

*5:21-23 Vgl Eks 9:23; Jos 10:11; 18:15-16; Jes 28:2; 29:5-6; Luk 21:25

*5:22 *haelstene ... word*: Eseg 13:3; 38:22; Luk 21:25

*5:23 *Sterk ... uitwan*: Ps 83:14; Wys 11:20

*5:23 *trone ... omgooi*: Dan 5:20; Sir 10:12-15; Luk 1:52

*6:1-11 Wys 1:1

*6:1 Ps 2:10; Spr 8:15-16

³ *Want die mag is aan julle deur die Here gegee
en die heerskappy deur die Allerhoogste,
Hy wat julle dade sal ondersoek
en julle besluite sal nagaan.

⁴ *Want alhoewel julle dienaars is van sy koninkryk
het julle nie oordele opreg gevel nie,
nie die wet gehandhaaf
en nie volgens God se wil geleef nie.

⁵ Hy sal skrikwekkend en vinnig op julle afkom,
want 'n meedoënlose oordeel word gevel
oor diegene wat gesagsposisies beklee.

⁶ 'n Uiters geringe persoon word immers uit meegevoel verskoon,
maar magtiges sal op 'n kragtige manier getoets word.

⁷ *Want Hy, die Heerser oor alles,
sal nie terugdeins vir 'n mens
of ontsag hê vir grootheid nie; *
Hy het immers self klein en groot gemaak
en Hy sorg op dieselfde manier vir almal.

⁸ Maar vir die sterkes lê 'n streng ondersoek voor.

⁹ Tot julle dan, o vorste, is my woorde gerig,
sodat julle wysheid kan leer en nie afdwaal nie.

¹⁰ Want diegene wat heilige dinge
op 'n heilige manier bewaar, sal geheilig word
en diegene wat dit geleer is, sal 'n verweer vind.

¹¹ Hunker dus na my woorde,

---

* 6:3 Dan 2:21; 5:18-23; Joh 19:11; Rom 13:1

* 6:4 Rom 13:4-6

* 6:7 Job 34:19; Spr 22:2; Sir 35:15-16

* 6:7 Hy ... *grootheid nie*: Deut 10:17

smag daarna en julle sal onderrig word.

¹² *Wysheid is stralend en verdof nie;
sy^w word maklik gesien deur hulle wat haar liefhet
en gevind deur hulle wat haar soek.*

¹³ Reeds vooraf maak sy haarself bekend
aan dié wat haar begeer.

¹⁴ *Wie vroeg opstaan om na haar te soek,
hoef nie hard te werk nie,
want hy sal haar vind waar sy reeds by sy poorte sit.

¹⁵ Inderdaad, om oor haar na te dink, bring volkome insig
en wie wakker bly om haar ontwil,
sal gou sonder sorge wees.

¹⁶ *Aangesien sy rondsoek na mense wat haar waardig is,
vertoon sy haar welwillend aan hulle op hulle paaie
en ontmoet sy hulle in elke gedagte.

¹⁷ Want die ware begin van Wysheid
is 'n begeerte na onderrig,*
en besorgdheid oor onderrig is liefde^x

¹⁸ en liefde behels die handhawing van haar wette,*
en aandag aan die wette gee die versekering van onsterflikheid*

¹⁹ en onsterflikheid maak dat 'n mens naby aan God is.

---

*6:12-20 Spr 8:1-21

^w6:12 sy: Wysheid word as vrou voorgestel.

*6:12 gevind ... soek: Spr 8:17; Wys 1:2; Sir 6:27

*6:14 Sir 6:36; Spr 8:1-2

*6:16 Spr 1:20-21; 8:2-3

*6:17 Want ... na onderrig: Spr 4:7

^x6:17 liefde: In sommige teksuitgawes vorm dit deel van vs 18.

*6:18 en liefde ... haar wette: Deut 11:1; Sir 2:15; Joh 14:15

*6:18 aandag ... onsterflikheid: Wys 8:13

²⁰ 'n Begeerte na wysheid lei dus tot koningskap.

²¹ As julle julle dan verlustig in trone en septers,

vorste oor die volke,

betoon eer aan Wysheid,

sodat julle vir altyd kan heers.

Deel 2: Oorsprong, aard en mag van Wysheid (6:22 — 9:18)

²² Wat Wysheid is en hoe sy^y ontstaan het,*

sal ek julle meedeel,

en ek sal nie geheimenisse van julle weerhou nie

maar haar spoor van die begin van die skepping af volg

en die kennis oor haar aan die lig bring

en nooit van die waarheid afwyk nie.

²³ *Ek sal ook nie 'n reisgenoot word van verterende afguns nie,

want dit het geen deel aan Wysheid nie.

²⁴ Wyses in groot getalle hou redding vir die wêreld in*

en 'n verstandige koning bestendigheid vir die volk.

²⁵ Daarom, laat julle deur my woorde onderrig

en julle sal daarby baat.

7

¹ Ook ek is 'n sterflike mens soos almal,*

'n afstammeling van die eerste mens

op aarde geskape,

en in die skoot van my moeder is ek gevorm tot vlees,*

---

^y6:22 sy: Vgl voetnoot in Wys 6:12

* 6:22 Wysheid ... het: Sir 1:4

* 6:23 Wys 7:13

* 6:24 Wyses ... in: Spr 11:14

* 7:1 Ook ... almal: Sir 17:1; Hand 10:26

* 7:1 in ... vlees: Ps 139:13-16

² binne 'n periode van tien maande saamgepers met bloed
uit die saad van 'n man

en die genot wat die slaap vergesel het.

³ En toe ek gebore is,

het ek ook die gemeenskaplike lug begin inasem
en op die aarde —

wat aan dieselfde lyding blootgestel is — geland,^z
terwyl ek net soos almal my eerste huilkreet gegee het.

⁴ Ek is in doeke toegedraai en met sorg grootgemaak.

⁵ Want geen koning se bestaan

het op 'n ander manier begin nie;

⁶ * daar is vir almal één ingang in die lewe in,

en een en dieselfde uitgang.

⁷ ** Daarom het ek gebid en insig is vir my gegee;

ek het God aangeroop

en die gees van Wysheid het na my gekom.

⁸ * Ek het haar^a verkies bo septers en trone

en in vergelyking met haar het ek rykdom as nietig geag.

⁹ Ek het haar nie vergelyk met 'n kosbare juweel nie,

want vir haar is al die goud slegs 'n bietjie sand

en teenoor haar sal silwer soos klei gereken word.

¹⁰ * Ek het haar liefgehad bo gesondheid en skoonheid

---

^z**7:3 op die ... geland:** Dit verwys na wat met die kind gebeur as gevolg van die ma se posisie tydens geboorte; vgl Eks 1:16.

***7:6** Job 1:21

***7:7-21** 1 Kon 3:5-15; 4:29-31; 2 Kron 1:6-12

***7:7** Wys 8:21; Ef 1:17

***7:8-10** Job 28:15-19; Spr 3:13-15; 8:10-11,19

^a**7:8 haar:** Wysheid word as vrou voorgestel.

***7:10** Jes 60:19-20; Wys 7:29-30

en ek het verkies om haar te besit in plaas van lig,
want haar glans bly altyd skyn.

¹¹ ** Alles wat goed is, het saam met haar na my gekom,
en onskatbare rykdom deur haar hande.

¹² Ek was oor alles verheug
omdat Wysheid die gids daarvan was,
maar ek het nie geweet
dat sy die oorsprong daarvan is nie. *

¹³ * Ek het sonder bedrog geleer
en ek deel dit sonder afguns;
ek steek haar rykdom nie weg nie,

¹⁴ want dit is vir mense 'n onuitputlike skat.

Diegene wat dit verkry, verwerf vriendskap met God; *
hulle is aanbeveel op grond van die gawes
wat uit onderrig spruit.

¹⁵ Mag God my gun
om my met gesonde oordeel uit te druk
en om te beplan op 'n manier wat die gawes waardig is,
want Hy self is 'n gids vir Wysheid
en die Een wat wyse mense reghelp.

¹⁶ Want ons en ons woorde is in sy hand,
so ook alle insig in en kennis van ambagte. *

¹⁷ Want Hy het vir my die ware kennis

---

*7:11-12 Wys 8:5

*7:11 1 Kon 3:3; Sir 1:17; 47:18

*7:12 *nie geweet ... nie*: Wys 7:21

*7:13 Wys 6:22-23

*7:14 *Diegene ... God*: Wys 7:28

*7:16 *alle ... ambagte*: Eks 31:3

van dit wat bestaan, gegee,
om die samestelling van die heelal
en die werking van die elemente te verstaan —
¹⁸ die begin en einde en middel van tye,
die wisselinge van die sonstilstande
en die veranderinge van die seisoene,
¹⁹ die jaarsiklusse en die sterrekonstellasies,
²⁰ die geaardhede van diere en die instinkte van wilde diere,
die magte van geeste en die gedagtes van mense,
die verskillende plante en die krag van wortels.
²¹ * Alles het ek leer ken — sowel verborge as bekend —
want Wysheid, die ontwerper van alles, het my geleer.
²² ** Want in haar is daar 'n gees wat intelligent is, heilig,
uniek, veelsydig, subtiel,
beweeglik, helder, onbesoedeld,
duidelik, onkwesbaar, lief vir die goeie, skerp,
²³ onstuitbaar, weldadig, mensliewend,
standvastig, seker, sorgeloos,
almagtig, wat oor alles toesig hou,
en wat alle geeste deurdring,
dié wat intelligent, suiwer en baie subtiel is.
²⁴ Want Wysheid is beweegliker as enige beweging,
en sy dring in alles in
en deurdring alles vanweë haar suiwerheid.
²⁵ * Want sy is die asem van die krag van God,

---

*7:21 Wys 7:12

*7:22 — 8:8 Job 28:12-27; Wys 1:6-7

*7:22-23 Jak 3:17

*7:25-26 Sir 1:9-10; 24:3; Joh 1:1-14; Heb 1:1-3

en die suiwer uitvloeisel

van die heerlikheid van die Almagtige;
daarom kan niks wat besoedel is, tot haar deurdring nie.

²⁶ Want sy is die weerkaatsing van ewige lig,^{*}
'n vlekkelose spieël van die werkende mag van God
en 'n beeld van sy goedheid.

²⁷ Hoewel sy één is, is sy tot alles in staat,
en terwyl sy in haarself bly, vernuwe sy alle dinge
en van geslag tot geslag gaan sy heilige siele^b binne^{*}
en maak sy van hulle vriende van God^{*} en profete,

²⁸ ^{*}want God het niks so lief
as die een wat met Wysheid saamwoon nie.

²⁹ ^{*}Want sy is mooier as die son
en sy oortref elke sterrekonstellasie.
Wanneer sy met lig vergelyk word, is sy helderder,
³⁰ want die nag volg ná die lig
maar kwaad is nie sterker as die Wysheid nie.

8

¹ ^{*}Wysheid strek haar kragtig uit
van die een uiteinde tot die ander
en bestuur alle dinge voortreflik.

---

^{*}7:26 ewige lig: Ps 18:29; Jes 60:19-20; Hab 3:4; Joh 1:9; 2 Kor 4:4,6; Heb 1:3; 1 Joh 1:5

^b7:27 siele: Mense se gemoed met hulle emosies en stemmings.

^{*}7:27 gaan sy ... binne: Wys 1:4

^{*}7:27 vriende van God: Vgl Jak 2:23

^{*}7:28 Wys 7:14; 8:3

^{*}7:29 Wys 7:10

^{*}8:1 Wys 1:7; Sir 24:3-6

² Ek het haar^c liefgehad en van my jeug af gesoek
en begeer om haar as bruid vir myself te neem;*
ek het 'n liefhebber geword van haar skoonheid.

³ Sy verleen glans aan haar adellike afkoms
deur met God te leef,
en die Heerser oor alle dinge het haar lief.*

⁴ *Sy is immers 'n ingewyde in die kennis van God
en sy maak 'n keuse uit sy werke.

⁵ *As rykdom 'n begeerlike besitting in die lewe is,
wat is ryker as Wysheid wat alles bewerkstellig?

⁶ *En as insig dinge tot stand bring,
wie is 'n groter ontwerper
van die bestaande dinge as sy?

⁷ En as iemand geregtigheid liefhet —
haar arbeid is deugde.
Sy leer mense immers soberheid en insig,
geregtigheid en moed.

Niks in die lewe is vir mense van groter waarde
as hierdie dinge nie.*

⁸ En as iemand ook sou strewe na groter ervaring —
sy ken die verlede en het 'n vermoede
van wat in die toekoms lê;*

---

^c**8:2 haar:** Wysheid word as vrou voorgestel.

***8:2 haar liefgehad ... neem:** Spr 7:4; Wys 8:9,16,18; Sir 15:2

***8:3 deur ... lief:** Wys 7:28

***8:4** Spr 8:27-30; Wys 9:9

***8:5** Wys 7:11-12,21

***8:6** Vgl Spr 8:22-31; Joh 1:3

***8:7 Sy leer ... nie:** Job 29:1-5

***8:8 sy ken ... lê:** Sir 42:19

sy dra kennis van die nuanses van woorde
en die oplossing van raaisels; *
tekens en wonders ken sy vooraf,
en so ook die uitkomste van seisoene en tye.

⁹ *Ek het daarom besluit om haar te neem
om saam met my te leef,
in die wete dat sy vir my 'n raadgewer
van goeie dinge sal wees
en 'n aansporing te midde van sorg en smart.

¹⁰ Deur haar sal ek aansien verkry onder die menigtes,
en eer onder die ouer mans, al is ek jonk. *

¹¹ *Ek sal skerpsinnig bevind word in die oordeel,
en bewondering afdwing in die oë van die magtiges.

¹² Wanneer ek swyg, sal hulle wag
en wanneer ek praat, sal hulle aandag gee, *
en as ek lank die woord voer,
sal hulle die hand op die mond lê. *

¹³ *Deur haar sal ek onsterflikheid besit
en 'n ewige herinnering nalaat
aan dié wat ná my kom.

¹⁴ *Ek sal volke regeer,
en nasies sal hulle aan my onderwerp.

---

* **8:8** kennis ... raaisels: 1 Kon 10:1-4; Sir 39:1,3; 47:15-17

* **8:9** Wys 8:2

* **8:10** eer ... jonk: Ps 119:100

* **8:11** 1 Kon 3:28; DanGr 13:50,64

* **8:12** Wanneer ... gee: Job 29:21-23

* **8:12** hand ... lê: Spr 30:32; Miga 7:16; Sir 5:12

* **8:13** Ps 112:6; Sir 39:9; Wys 6:18; 8:17

* **8:14** Spr 8:15-16

¹⁵ Skrikwekkende heersers sal my vrees

wanneer hulle van my hoor;

onder die menigte sal ek my

as goeie koning bewys

en in die oorlog as dapper man.

¹⁶ *Wanneer ek by die huis aankom,

sal ek by haar rus vind,

want om saam met haar te verkeer,

bring geen verbittering mee nie,

en om saam met haar te leef, ook nie droefheid nie,

slegs vreugde en blydschap.

¹⁷ Dit het ek in my binneste oordink

en in my hart bepeins —

dat 'n verbintenis met Wysheid

onsterflikheid inhou,*

¹⁸ *en vriendskap met haar

loutere genot meebring,

dat in die moeitevolle arbeid van haar hande

onuitputlike rykdom lê,

dat insig gekweek word

wanneer 'n mens in haar skool onderrig word,

en dat 'n roemryke naam verkry word

deur met haar gesprek te voer.

Ek het toe rondgegaan op soek na 'n manier

waarop ek haar vir myself kon bekom.

¹⁹ As kind was ek van nature skrand

---

* **8:16** Sir 6:28

* **8:17** *dat ... inhou:* Wys 6:18-19; 15:3

* **8:18** Spr 8:18

en 'n goeie siel^d het my toegeval —

²⁰ en meer nog: omdat ek goed was,
het ek 'n vlekkelose liggaam bewoon.

²¹ *Omdat ek besef het dat ek haar
op geen ander manier sou kon besit nie;
tensy God haar skenk
— en dit was inderdaad 'n teken eie aan insig
om te weet van wie die gawe kom —
het ek die Here genader, tot Hom gebid,
en met my hele hart gesê:

9

¹ *God van ons vaders en Here van ontferming
— U wat alle dinge deur u woord gemaak het*
² *en deur u wysheid die mens voorberei het
sodat hy kan heers oor dit wat U geskep het
³ en die wêreld kan bestuur in heiligheid en geregtigheid,
en in opregtheid van gees regspraak kan uitoefen —
⁴ *skenk my die Wysheid wat langs u troon sit
en weier my nie 'n plek onder u diensknegte nie.
⁵ Ek is immers u slaaf en 'n seun van u slavin,*
'n swak en kortstondige mens

---

^d8:19 *siel*: Die mens se bewuste, innerlike self.

*8:21 Wys 7:7

*9:1-12 1 Kon 3:6-9; 2 Kron 1:8-10

*9:1 U ... gemaak het: Ps 33:6; Sir 42:15; Joh 1:1,3

*9:2 Gen 1:26,28; Ps 8:7; Wys 10:1-2

*9:4 Spr 8:30

*9:5 Ek ... slavin: Job 7:1-2

en gering as dit kom by die verstaan

van regspleging en die uitvoering van wette.

⁶ Want selfs as iemand volmaak onder mense sou wees,
sal hy as niks gereken word as die Wysheid

wat van U afkomstig is, ontbreek nie.

⁷ *U het my tot koning van u volk verkies
en tot regter van u seuns en dogters.

⁸ *U het my aangesê om 'n tempel op u heilige berg te bou
en 'n altaar in die stad waarin u woning is,
'n weergawe van die heilige tabernakel*

wat U van die begin af voorberei het.

⁹ *By U is die Wysheid, wat u werke ken
en teenwoordig was toe U die wêreld gemaak het,
en verstaan wat goed is in u oë
en wat reg is ooreenkomstig u gebooie.

¹⁰ Stuur Wysheid vanuit u heilige hemele,
ja, stuur haar^e vanaf u heerlike troon,
sodat sy saam met my kan arbei
en ek mag verstaan wat vir U aanneemlik is.

¹¹ *Sy weet en verstaan immers alles
en sal my op 'n verstandige manier
in my doen en late lei;
sy sal my bewaar deur haar heerlikheid.

---

*9:7 1 Kon 1; 1 Kron 28:5-6

*9:8 2 Sam 7:13; 1 Kon 5:5 — 6:38; 2 Kron 3:1; Sir 47:13

*9:8 *weergawe ... tabernakel*: Eks 25:9,40; 26:30; Heb 8:2,5

*9:9 Spr 8:22-31; Wys 8:3-4; Sir 24:3-9

^e9:10 *haar*: Wysheid word as vrou voorgestel.

*9:11 Wys 7:22-23

¹² My dade sal daarom aanvaarbaar wees;
ek sal die volk regverdig oordeel
en die troon van my vader waardig wees.

¹³ *Want watter mens kan die raadsplan van God ken?
Of wie kan begryp wat die Here wil?

¹⁴ Want die redenasies van sterflinge is weifelend
en ons gedagtes is onseker.

¹⁵ 'n Verganklike liggaam beswaar immers die siel^f
en die aardse tentwoning rus swaar
op die verstand met sy baie sorge.

¹⁶ *Ons vorm beswaarlik 'n vermoede oor die aardse dinge,
en met moeite ontdek ons die voor die hand liggende;
wie dan het die hemelse dinge al nagespeur?

¹⁷ *En wie het u plan geken,
tensy Ú die wysheid geskenk het
en u Heilige Gees
vanuit die hoogste hemele^g gestuur het?

¹⁸ *So is die mense op aarde langs die regte paaie gelei
en is hulle onderrig in wat vir U aanneemlik is,
en is hulle deur die Wysheid gered.

***9:13-18** Job 38:31-38; Jes 40:12-14; Rom 11:34; 1 Kor 2:16

^f**9:15** *siel*: Die mens se bewuste, innerlike self.

***9:16** Jes 55:9; Matt 11:27; Joh 3:12

***9:17** 1 Kor 2:10-11

^g**9:17** *hemele*: Dit weerspieël die antieke wêreldbeeld, naamlik dat daar verskillende hemele is, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel of uitspansel, en die derde hemel waar God woon.

***9:18** Bar 4:4

10

Deel 3: Rol van Wysheid in Israel se geskiedenis (10:1 — 19:22)

¹ *Wysheid het die eerste geskape mens,

vader van die mensdom,

hom, wat alleen geskep is, bewaar,

hom van sy oortreding gered

² en hom krag gegee om oor alles te heers.

³ *Maar 'n onregverdige man het in sy toorn

van haar afvallig geword

en ten gronde gegaan

toe hy in 'n woedeaanval sy broer vermoor het.

⁴ Wysheid het weer die aarde, wat as gevolg van hom

met 'n watervloed bedek is, gered

toe sy^h die regverdigeⁱ in 'n eenvoudige houtstruktuur

veilig geloods het.

⁵ En sy het, toe die nasies

in hulle gesamentlike boosheid

in verwarring gebring is,*

die regverdige een herken

en hom onberispelik voor God se oë bewaar

en hom te midde van sy intense smart oor sy kind

sterk laat staan.*

---

*10:1-2 Gen 1:1 — 3:24; Wys 9:2; Sir 49:16

*10:3 Gen 4:1-16

^h10:4 sy: Wysheid word as vrou voorgestel.

ⁱ10:4 *regverdige*: Verwys na Noag; vgl Gen 5:28 — 9:29; 1 Pet 1:20.

*10:5 *nasies ... is*: Gen 11:1-9

*10:5 *die regverdige ... staan*: Gen 12:1-3; 15:6; 22:1-19

⁶ *Terwyl die goddeloses vernietig is,
het sy 'n regverdige^j gered,
en het hy ontkom aan die vuur
wat neergesak het op die Pentapolis.^k

⁷ As getuienis van hulle boosheid
lê die onvrugbare land nog steeds en smeul
met bome wat vrugte dra wat nooit ryp word nie,^{*}
en staan daar 'n soutpilaar
as gedenkteken^{*} van 'n ongelowige siel.^l

⁸ Want omdat hulle Wysheid geïgnoreer het,
is hulle nie alleen verhinder om die goeie dinge te ken nie,
maar het hulle ook vir die mensdom
'n herinnering van hulle dwaasheid nagelaat,
sodat hulle dwalinge nie verborge sou kon bly nie.

⁹ *Maar Wysheid het dié wat haar gedien het
uit hulle beproewings gered.

¹⁰ *Sy het 'n regverdige wat gevlug het
voor die woede van sy broer^m
op reguit paaie gelei;
sy het hom die koninkryk van God gewys

---

* **10:6-8** Gen 19:1-29

^j**10:6** *regverdige*: Verwys na Lot.

^k**10:6** *Pentapolis*: 'n Groep van vyf Filistynse stede: Gasa, Askelon, Asdod, Gat en Ekron; vgl 1 Sam 6:17.

* **10:7** *As getuienis ... word nie*: Deut 32:32

* **10:7** *soutpilaar as gedenkteken*: Luk 17:32

^l**10:7** *siel*: Die mens se bewuste, innerlike self.

* **10:9-12** Gen 25 — 35

* **10:10** Gen 27:41-45; 28:10-22; 32:24-30

^m**10:10** *regverdige ... broer*: Verwys na Jakob.

en hom kennis van heilige dinge gegee;
sy het hom voorspoedig gemaak in sy moeitevolle arbeid
en sy harde werk suksesvol gemaak.

¹¹ *Toe mense in hulle hebsug homⁿ probeer uitbuit het,
het sy hom bygestaan
en hom ryk gemaak.

¹² *Sy het hom beskerm teen sy vyande
en hom veilig bewaar teen diegene
wat strikke vir hom gestel het.

Na sy hewige stryd het sy hom die oorwinning geskenk,
sodat hy kon weet dat godsvrug magtiger is as enigiets anders.

¹³ **Toe 'n regverdige man^o as slaaf verkoop is,
het sy hom nie in die steek gelaat nie,
maar hom uit die sonde gered.

¹⁴ Sy het saam met hom afgegaan in die put
en hom nie in sy boeie verlaat nie,
totdat sy hom die koninklike septer besorg het
en mag gegee het oor dié wat hom onderdruk het.
Sy het dié wat hom beskimp het, ontmasker as leuenaars
en hom ewige roem geskenk.

¹⁵ **Sy het 'n heilige volk en 'n blaamlose nageslag
bevry uit 'n nasie wat hulle onderdruk het.

---

*10:11 Gen 30:25-43

ⁿ10:11 *hom*: Verwys na Jakob.

*10:12 Gen 31:22-24; 32:24-30

*10:13-14 Gen 37 — 50

*10:13 Ps 105:17-22

^o10:13 *regverdige man*: Verwys na Josef.

*10:15-21 Eks 1 — 17

*10:15 Wys 19:1-5

¹⁶ *Sy het 'n ampsdienaar^p van die Here besiel
en hy het vreesaanjaende konings
met wonders en tekens weerstaan.

¹⁷ *Sy het heiliges beloon vir hulle moeite
en hulle gelei op 'n wonderbaarlike weg;
bedags was sy vir hulle 'n beskutting
en snags 'n vlam van sterre.

¹⁸ Sy het hulle deur die Rooisee^q laat trek
en hulle deur baie waters gelei.

¹⁹ Sy het egter hulle vyande verdrink
en hulle weer uit die onpeilbare diepte^r uitgebraak.

²⁰ Daarom het die regverdiges^s die goddeloses geplunder
en u heilige Naam, Here, besing,
en u beskermende hand uit een mond geprys.

²¹ Want die Wysheid het die mond van stommes geopen^{*}
en die tonge van suigelingse welsprekend gemaak.^{*}

---

* **10:16** Jes 63:11-14; Wys 1:4

^p**10:16** *ampsdienaar*: Verwys na Moses; vgl Eks 4:10; 14:31; Num 11:11; 12:7-8; Deut 3:24; 34:5; Heb 3:5.

* **10:17** Wys 18:3

^q**10:18** *Rooisee*: In Eks 10:19; 13:18 en elders word die Hebreeuse pleknaam met “Rietsee” vertaal. Die •Septuagint, wat deur die NT gebruik is (vgl Hand 7:36; Heb 11:29), vertaal dit met “Rooisee”. In antieke tye kon die “Rooisee” waarskynlik na sowel die Golf van Suez (Rooisee) as die Golf van Akaba verwys het.

^r**10:19** *onpeilbare diepte*: In Grieks *abussos*. Dit verwys na die beskouing in antieke tye waarvolgens bese geeste en demone in 'n diep onderaardse woonplek gevange gehou is.

^s**10:20** *regverdiges*: Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

* **10:21** *mond ... geopen*: Jes 35:6

* **10:21** *tonge ... gemaak*: Ps 8:3; Matt 21:16

11

¹ Wysheid het hulle dae voorspoedig gemaak
deur die hand van 'n heilige profeet.^t

^{2*} Hulle het deur 'n onbewoonde woestyn getrek
en hulle tente opgeslaan op onbegaanbare plekke.

^{3*} Hulle het hulle teenstanders weerstaan
en hulle vyande afgeweer.

^{4*} Hulle het dors geword en U aangeroop,
en hulle is water gegee uit 'n steil rots;
hulle dors is geles uit 'n harde klip.

⁵ Want wat 'n straf vir hulle vyande was,
het hulle in hulle nood bevoordeel.

^{6*} In die plek van die bron van 'n standhoudende rivier
— troebel gemaak en met bloed besoedel,^u

⁷ wat gedien het as straf vir die opdrag
dat die kindertjies doodgemaak moes word* —
het U egter vir hulle onverwags
oorvloedig water gegee.

⁸ Deur die dors wat hulle toe gely het,
het U aangetoon
hoe U hulle vyande gestraf het.

---

^t**11:1 'n heilige profeet:** Verwys na Moses; vgl Deut 18:15-18; Hos 12:14.

***11:2** Eks 15:22 — 17:6

***11:3** Eks 17:8-16

***11:4** Eks 17:1-7; Num 20:2-11; Deut 8:15; Ps 107:5-6

***11:6-8** Eks 7:14-25

^u**11:6 troebel ... besoedel:** Verwys na die eerste plaag in Egipte; vgl Eks 7:14-24.

***11:7 kindertjies ... moes word:** Eks 1:22

⁹ *Want toe hulle op die proef gestel is
— alhoewel hulle met deernis getugtig is —
het hulle begryp hoe die goddeloses veroordeel
en met toorn gefolter is.

¹⁰ Want, aan die een kant het U soos 'n vader
u eie mense vermanend getoets,
maar aan die ander kant soos 'n wrede koning
die goddeloses veroordeel en laat martel.

¹¹ Of hulle nou weg was van die huis, of tuis,
hulle was ewe terneergedruk,

¹² want 'n dubbele verdriet het hulle oorweldig
en hulle het gesug

wanneer hulle aan die verlede gedink het;

¹³ want toe hulle gehoor het dat u volk bevoordeel is*
deur die plaë waarmee hulle getref is,
het hulle die Here daarin gesien.

¹⁴ Want die man wat hulle destyds as vondeling^v
spottend verwerp het,*
oor hom was hulle na afloop van die gebeure verwonderd;*
hulle het 'n ander dors as dié van die regverdiges^w gehad.

---

* **11:9-10** Deut 8:2-5; Wys 3:5-6; 12:21-22; Job 5:17; Jer 10:24-25

* **11:13** *u volk bevoordeel is*: Eks 14:25; Wys 16:2

^v**11:14** *vondeling*: Dit verwys na Moses; vgl Eks 2:1-6.

* **11:14** *spottend ... het*: Eks 5:4; 10:28

* **11:14** *oor hom ... verwonderd*: Eks 11:3

^w**11:14** *regverdiges*: Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

Uitbreiding oor goddelike genade (11:15 — 12:22)

¹⁵ **In ruil vir hulle sinlose gedagtes van onreg
waardeur hulle verlei is,
en hulle verering van redelose reptiele
en veragtelike ongediertes,

het U 'n menigte redelose diere as straf na hulle gestuur,

¹⁶ * sodat hulle kon insien: Waardeur 'n mens sondig,
daardeur word jy gestraf.

¹⁷ Want u almagtige hand wat die wêreld geskep het
uit ongevormde materie,

was nie onmagtig om 'n klomp bere of kwaai leeus
op hulle los te laat nie,

¹⁸ of ongekende, nuut geskepte, verwoede wilde diere,
wat asemstote vol vuur uitblaas,
of rookwalms snuiwend versprei,
of verskriklike vonke uit hulle oë laat blits.

¹⁹ Nie net besering deur die diere kon hulle vernietig nie,
maar bloot die diere se angswekkende voorkoms.^x

²⁰ Selfs hieronder kon hulle

deur 'n enkele asemstoot ten gronde gaan,
vervolg deur geregtigheid
en weggeblaas deur u kragtige asem.*

Maar U het alles georden volgens maat en getal en gewig.

---

* 11:15-16 Eks 8 — 10; Wys 15:18 — 16:1; 12:23-24

* 11:15 Rom 1:23

* 11:16 Wys 18:4

^x11:19 *maar ... voorkoms*: Kan ook vertaal word “maar bloot die aanskoue van die diere”.

* 11:20 *deur ... asem*: Wys 5:23

²¹ Groot krag is immers altyd tot u beskikking
en wie sal die sterkte van u arm kan weerstaan?

²² *Want die hele wêreld is in u oë
soos iets wat die weegskaal liggies laat beweeg
en soos 'n doudruppel wat in die vroeë oggend
op die grond val.

²³ *Maar U ontferm U oor almal,
omdat U tot alles in staat is,
en U sien mense se sondes oor
sodat hulle tot bekering kan kom.

²⁴ *Want U is lief vir alles wat bestaan
en verag niks van wat U gemaak het nie;
want as U iets sou haat,
sou U dit tog nie gevorm het nie.

²⁵ En hoe sou iets kon bly bestaan
as dit nie u wil was nie,
of behoue kon bly
as dit nie deur u woord ontstaan het nie?

²⁶ *Maar U spaar alle dinge,
omdat dit aan U behoort, o Heerser,
Liefhebber van alles wat lewe.

12

¹ *U onverganklike gees is immers in almal.

---

*11:22 Jes 40:15,17

*11:23 Wys 12:2,8,10; Hand 17:30; Rom 2:4

*11:24-26 Wys 1:13-14; 15:1

*11:26 Wys 2:16

*12:1 Gen 2:7; 6:3; Job 27:3; Ps 104:29-30

²* Daarom tugtig U hulle wat oortree bietjie vir bietjie en vermaan U hulle

deur hulle te herinner aan hulle sondes,
sodat hulle, bevry van die kwaad,
in U kan glo, Here.

³* Want U het hulle wat lank gelede
u heilige land* bewoon het,

⁴* gehaat oor hulle gruwelike praktyke —
oor hulle towerkunste en onheilige rituele,

⁵* oor hulle meedoënlose doodmaak van kinders
en hulle offermaaltye van mensvleis en mensebloed;
en omdat hulle ingewydes van 'n geheime kultus was,

⁶* en ouers wat hulle hulpelose kinders vermoor het.

Daarom het U besluit om hulle uit te delg
deur die hand van ons vaders,

⁷ sodat die land, wat vir U die kosbaarste
van alle lande was,*

'n waardige nedersetting vir God se kinders kon wees.*

⁸ Maar ook hierdie ouers het U gespaar
omdat hulle mense was,*

---

* 12:2 Wys 11:23

* 12:3-7 Deut 12:31; 18:9-13

* 12:3 u heilige land: Sag 2:12

* 12:4-6 Lev 18:21; 20:2-5; Deut 18:9-14

* 12:5 Wys 14:23

* 12:6 Lev 20:5-6

* 12:7 land ... lande was: Deut 11:12

* 12:6-7 Daarom ... wees: Num 33:51-56

* 12:8 ouers ... was: Ps 103:14; Wys 11:23

en U het perdebye* as voorlopers
van u strydmag gestuur
om hulle bietjie vir bietjie uit te roei.

⁹*U was inderdaad nie onmagtig om die goddeloses
in een veldslag aan die regverdiges^y te onderwerp,
of hulle deur vreesaanjaende diere,
of met 'n onverbiddelike woord
binne 'n oomblik uit te wis nie;

¹⁰* maar deur hulle bietjie vir bietjie te oordeel,
het U hulle ruimte gegee vir berou,
alhoewel U geweet het dat hulle van verdorwe afkoms was
en dat die boosheid iets aangebore by hulle was,
en dat hulle denkwyse tot in ewigheid
nooit sou verander nie.

¹¹ Hulle geslag was immers van die begin af vervloek;*
ook het U nie uit vrees vir enigiemand nie
hulle van hulle sondes vrygeskeld.

¹²*Want wie durf sê: “Wat het U gedoen?”*
Of wie sal u oordeel teenstaan?
En wie sal U aankla omdat nasies wat U gemaak het,
verlore gegaan het?
Of wie sal teen U in 'n hofsaak optree*

---

*12:8 *perdebye*: Eks 23:28; Deut 7:20; Jos 24:12

*12:9 Wys 11:7-20

^y12:9 *regverdiges*: Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

*12:10 Wys 11:23

*12:11 *Hulle ... vervloek*: Gen 9:25-27; Wys 3:12

*12:12-18 Ps 76:7-12; Wys 15:1; Rom 9:14-21

*12:12 *Wat ... gedoen*: Job 9:12; Jes 45:9

*12:12 *wie sal teen ... optree*: Job 9:19

as pleitbesorger vir die onregverdiges?

¹³ *Daar is immers geen ander god behalwe U nie;

U gee om vir almal,

sodat U kan bewys dat U nie onregverdig

geoordeel het nie.

¹⁴ Geen koning of enige heerser sal U kan konfronteer

ter verdediging van hulle wat U gestraf het nie.

¹⁵ *Want U is regverdig en beheer alle dinge regverdig,

terwyl U dit nie beskou as eie aan u mag

om 'n persoon te veroordeel

wat nie gestraf behoort te word nie.

¹⁶ *Want u krag is die bron van geregtigheid,

en omdat U oor alle mense heers, kan U almal spaar.

¹⁷ Want U toon u krag wanneer iemand twyfel

aan u volkome mag,

en U straf die oormoed van hulle wat u mag wel ken.

¹⁸ Maar U wat beskik oor krag,

U oordeel met sagtheid en regeer oor ons

met groot verdraagsaamheid,

want U beskik oor die vermoë om enigiets te doen

wanneer U so wil.*

¹⁹ Deur sulke dade het U u volk geleer

dat die regverdige ook mensliewend moet wees,*

en het U u kinders met hoop vervul

---

*12:13-14 Hand 5:39

*12:15 Gen 18:23-26

*12:16 Wys 11:26; Matt 5:45

*12:18 *enigiets ... wil*: Ps 115:3; 135:6

*12:19 *regverdige ... wees*: Wys 1:6; 7:23; Matt 5:43-48

omdat U aan hulle berou skenk vir hulle sondes.

²⁰ *Want as U u kinders se vyande, wat die dood verdien, met soveel sorg en toegeeflikheid gestraf het deur hulle tyd en ruimte te gun

om van hulle kwaad ontslae te raak —

²¹ *met hoeveel nougesetheid

het U nie u kinders geoordeel aan wie se vaders U ede en verbonde met beloftes van seëninge gegee het nie?*

²² *U tugtig ons dus, maar kasty ons vyande tienduisend keer meer,

sodat ons, wanneer ons oordeel, u goedheid ter harte kan neem,

en wanneer ons geoordeel word, ontferming kan verwag.

²³ *Daarom het U hulle wat 'n dwase en verkeerde leefwyse gevoer het, deur hulle eie gruwels gekasty.

²⁴ *Hulle het immers verder op dwaalweë weggedwaal omdat hulle die mees veragtelike en afskuwelike

onder die diere as gode aanvaar het; hulle is mislei soos dwase kinders.

²⁵ Daarom het U oor hulle,

---

*12:20 Wys 11:23; 12:10; Rom 9:22

*12:21-22 Wys 11:9-10

*12:21 *aan ... nie*: Gen 12:7

*12:22 Wys 11:9-10

*12:23-24 Eks 8 — 10; Wys 11:15-16

*12:24 Rom 1:23

soos oor onverstandige kinders,
 die oordeel laat neerkom tot hulle bespotting.
²⁶ Maar hulle wat hulle nie deur spottende berisping
 laat teregwys het nie,
 sal die verdiende oordeel van God ervaar.
²⁷ Want hulle was verontwaardig
 oor die wesens waaronder hulle gely het.
 Omdat hulle gestraf is deur juis die diere
 wat hulle as gode beskou het,
 het hulle Hom,
 vir wie hulle so lank geweier het om te ken,^{*}
 gesien, en begryp: Hy is die ware God^{*} —
 en daarom het die allerswaarste straf hulle vroeër getref.

13

Uitbreiding oor die oorsprong en euwels van afgodery (13 — 15)

¹ * Alle mense by wie daar onkunde oor God is,
 is immers van nature dwase —
 mense wat nie Hom wat is,^{*}
 uit die sigbare goeie dinge kon leer ken nie.
 Ook het hulle nie die Ontwerper
 van die werke wat hulle bestudeer het, herken nie.
² * Nee, hulle het vuur of wind of vinnige lugstrome,
 of die kringloop van sterre of onstuimige water,
 of die ligte aan die hemel,

---

* 12:27 *vir wie ... ken*: Eks 5:2

* 12:27 *begryp ... God*: Eks 8:28; 10:17; 12:31-32

* 13:1 Wys 13:9; Rom 1:19-20

* 13:1 *Hom wat is*: Eks 3:14

* 13:2 Deut 4:19; 2 Kon 23:4-5; Job 31:26-28; Jer 8:1-2; Eseg 8:16-18

as gode, as heersers van die wêreld, beskou.

³* As hulle, bekoor deur die skoonheid
van hierdie dinge, dit as gode aanvaar het,
dan moet hulle daaruit aflei hoeveel beter
die Heerser daarvan is,
want Hy wat die dinge geskep het,
is die Oorsprong van die skoonheid.

⁴ En as hulle stomgeslaan was
oor die mag en werking van hierdie dinge,
moet dit hulle laat besef hoeveel magtiger
die Maker daarvan is.

⁵* Want ooreenkomstig die grootheid en skoonheid
van die geskape dinge,
kan 'n mens 'n besef kry van die Skepper daarvan.

⁶** Nietemin moet ons hierdie mense
nie te veel blameer nie,
want hulle beland miskien op 'n dwaalspoor
in hulle soeke na God
en hulle begeerte om Hom te vind.

⁷ Terwyl hulle omring van die werke van God leef
en dit noukeurig bestudeer,
vertrou hulle op hulle oë,
omdat wat hulle sien, mooi is.

⁸ Maar weer is daar geen verskoning vir hulle nie.

---

* **13:3** Ps 19:1-2; Jes 40:12-14; Sir 43:9-12

* **13:5** Ps 104:24; 148:1-13

* **13:6-9** Rom 1:18-25

* **13:6** Hand 17:27

⁹ *Want as hulle soveel kon weet
dat hulle 'n beskouing oor die wêreld kon vorm,
waarom het hulle die Here

van hierdie dinge nie gouer gevind nie?

¹⁰ **En ook betreurenswaardig is die mense
wie se verwagtinge op dooie dinge gerig is,
wat die werk van mensehande gode noem —
kunstig gevormde goud en silwer,
afbeeldinge van lewende wesens,
of 'n nuttelose klip, die handewerk van lank gelede.

¹¹ 'n Houtwerker kan dalk

'n geskikte boom afsaag,
vaardig al die bas daarvan afstroop,
en die boomstomp kunstig afwerk
en tot 'n nuttige en alledaagse
gebruiksvoorwerp maak,

¹² en die stukkies hout

wat van sy handewerk oorbly,
gebruik ter voorbereiding van sy kos,
waarvan hy versadig word,

¹³ en daar bly dalk 'n nuttelose stuk afvalhout oor,

krom en vol knoetse,
en hy neem dit en in sy vrye tyd
kerf hy dit sorgvuldig

en met kundige ervaring omskep hy dit tot 'n beeld

---

* **13:9** Wys 13:1

* **13:10-19** Ps 115:3-8; Jes 44:9-20; Jer 10:1-16; Hab 2:18-19; Wys 15:5-13; Bar
6:7-72

* **13:10** Deut 4:28

en vorm dit tot 'n beeld van 'n mens,

¹⁴ of hy laat dit ooreenkom

met een of ander verfoeilike dier;

as hy dit dalk met vermiljoen bestryk

en die oppervlakte (daarvan) rooi kleur,

sal hy elke vlek daarop bedek.

¹⁵ Daarna maak hy 'n gepaste nis daarvoor,

hang dit teen 'n muur en beveilig dit met yster,

¹⁶ sodat dit nie kan afval nie.

Dus tref hy voorsorg

omdat hy weet dat die beeld

nie homself kan help nie;

dit is immers net 'n beeld en het hulp nodig.

¹⁷ *Maar as hy bid vir sy besittings

en sy huwelik en kinders

dan skaam hy hom nie

om die lewelose voorwerp aan te spreek nie;

en vir gesondheid

roep hy die magtelose voorwerp aan;

¹⁸ *vir lewe bid hy tot die dooie ding,

en vir hulp smeek hy 'n voorwerp

wat geheel en al onbevoeg is,

en vir 'n voorspoedige reis

'n voorwerp wat nie 'n tree kan gee nie;

¹⁹ en vir wins in die handel

en sukses op wat sy hande aanpak,

bid hy vir krag tot 'n voorwerp

---

* 13:17 Jer 2:27

* 13:18 Wys 15:15

waarvan die hande totaal kragteloos is.

14

¹ En verder, as iemand dalk 'n seereis wil onderneem
en beplan om op woeste golwe te vaar,
roep hy 'n stuk hout* aan wat breekbaarder is
as die skip wat hom vervoer.

² Want begeerte na wins het die skip ontwerp,
en Wysheid was die vakman wat dit voorberei het.

³ *Maar u voorsienigheid, Vader, is die loods,
omdat U ook die weg oor die see
en 'n veilige koers deur die golwe baan,

⁴ en daardeur wys dat U by magte is
om uit elke gevaar te red,
sodat selfs iemand sonder vaardigheid
ter see kan gaan.

⁵ Dit is u wil dat die werke van u wysheid
nie onbenut moet bly nie;
daarom vertrou mense hulle lewens toe
aan selfs 'n nietige stukkie hout,
en nadat hulle die stormwaters deurvaar het,
kom hulle op 'n vlot behoue daarvan af.

⁶ Want ook aan die begin,
toe die hooghartige reuse* omgekom het,
het die hoop van die wêreld

---

*14:1 *stuk hout*: Hand 28:11

*14:3-4 Eks 14:22; Ps 107:23-27; Jes 43:16; Matt 8:26

*14:6 *reuse*: Gen 6:1-4; Bar 3:26-28

haar^z toevlug geneem tot 'n vlot^{*}
wat deur u hand geloods is, en die kiem
van 'n nuwe geslag aan die wêreld nagelaat.
⁷ Want geseënd is die houtvaartuig
waardeur geregtigheid kom.
⁸ *Vervloek, egter, is daardie handgemaakte ding
asook hy wat dit gemaak het —
hy, omdat hy dit gemaak het,
en die verganklike ding
omdat dit “god” genoem word.
⁹ Want vir God is albei ewe haatlik:
die goddelose en sy goddeloosheid;
¹⁰ want die maaksel sal saam met die maker
gestraf word.
¹¹ *Daarom sal met die afgode van die heidennasies
afgereken word,
omdat hulle in God se skepping 'n gruwel geword het,
'n struikelblok vir die siel^a van mense
en 'n valstrik vir die voete van dwase.
¹² Want die ontwerp van afgode
is die begin van hoerery,^{*}
en die uitdink daarvan
die verwoesting van lewe.

---

^z14:6 *haar*: Wysheid word as vrou voorgestel.

*14:6 *vlot*: Gen 6 — 9

*14:8 Deut 27:15

*14:11 Jes 2:18,20; Jer 10:11,15; Sag 13:2

^a14:11 *siel*: Die mens se bewuste, innerlike self.

*14:12 *hoerery*: Eks 34:15-17; Deut 31:16; Jer 3:1-10

¹³ Want hulle het nie aan die begin bestaan nie,
en sal ook nie vir altyd bestaan nie.*

¹⁴ Hulle het immers deur die ydelheid van mense
die wêreld ingekom,
en daarom is 'n spoedige einde vir hulle beplan.

¹⁵ 'n Vader, gekwel deur die ontydige smart
van 'n kind wat hom skielik ontneem is,
het 'n afbeelding van hom gemaak,
die eens dooie mens nou as god vereer,
en geheime rituele en seremonies
vir sy ondergeskiktes ingestel.

¹⁶ Toe, met die verloop van tyd,
is dié goddelose gebruik gevestig
en as wet nagekom.

¹⁷ En op bevel van heersers
is die gesnede beelde vereer.*

Toe mense hulle nie in persoon kon vereer nie,
omdat hulle te ver weg gewoon het,
het hulle in hulle denke 'n beeld
van die veraf gestaltes gevorm,
en toe 'n sigbare afbeelding gemaak
van die vereerde koning,
sodat hulle deur hulle ywer
die afwesige kon vlei asof hy teenwoordig is.

¹⁸ Ook die ambisie van die kunstenaar
het gedien tot aansporing
van hulle wat die koning nie geken het nie,

---

* 14:13 sal ... nie: Jes 2:18

* 14:16-17 goddelose ... vereer: Dan 3:1-7

om die kultus te versprei,
¹⁹ want hy het,
 waarskynlik om die heerser te behaag,
 sy kunstigheid ingespan om die beeld
 tot 'n geïdealiseerde gelykenis af te werk.
²⁰ Want die gewone mense het,
 meegesleur deur die bekoring van die werk,
 die persoon wat kort tevore as mens vereer is,
 nou as voorwerp van aanbidding begin beskou.
²¹ En juis dit het 'n lokval in hulle lewe geword,
 omdat mense, verkneg deur die noodlot en tirannie,
 aan klippe en houtstukke die Naam gegee het
 wat met niemand gedeel mag word nie.*
²²* Asof hulle dwaling ten opsigte van
 hulle kennis van God nie genoeg was nie,
 het hulle, terwyl hulle weens onkunde
 te midde van 'n groot stryd geleef het,
 sulke bose dade vrede genoem.
²³ Want hulle neem deel aan mistieke rituele
 waartydens kinders gedood word,*
 of geheime seremonies,
 of waansinnige brasserye
 ooreenkomstig volksvreemde gebruike,
²⁴ en handhaaf so nóg 'n rein leefwyse,
 nóg 'n rein huwelik;
 die een bring die ander

---

*14:21 *aan klippe ... word nie:* Jes 42:8

*14:22-31 Jer 7:9; Rom 1:22-32

*14:23 *mistieke ... word:* Jes 57:5; Eseg 16:21,36; Wys 12:5

óf op verraderlike wyse om die lewe
óf berokken hom smart deur egbreuk te pleeg.

²⁵ Maar alles is 'n deurmekaarspul

van bloed en moord, diefstal en bedrog,
korrupsie, ontrou, oproerigheid, meineed,

²⁶ onrus onder goeie mense, ondankbaarheid,
die besmetting van siele,^b verandering van geslag,
ontwrigting in die huwelik, egbreuk en losbandigheid.

²⁷ Die aanbidding van roemlose afgode is immers
die begin, die oorsaak en die einde
van alle kwaad.

²⁸ Want in hulle uitbundigheid gaan mense
waansinnig te kere, of hulle profeteer vals,
of hulle leef in onreg, of hulle pleeg geredelik meineed.*

²⁹ Hulle stel immers hulle vertrouwe op lewelose afgode
en verwag nie dat hulle skade sal ly
omdat hulle vals gesweer het nie.

³⁰ Want in tweërlei opsig
sal 'n regverdige oordeel hulle inhaal:
deur hulle toe te wy aan afgode,
het hulle slegte gedagtes oor God gekoester;
en wat heilig is, het hulle verag
deur listig vals te sweer.

³¹ Dit is nie die mag
van die gode waarby hulle sweer nie,
maar die wraak oor dié wat sondig
wat steeds die straf is

---

^b14:26 *siele*: Vgl voetnoot in Wys 14:11.

*14:28 *profeteer ... meineed*: 1 Kon 22:10-12; Jer 5:31

vir die onregverdige se oortredings.

15

¹ *Maar U, ons God, is goehartig,
waaragtig en lankmoedig,
en U bestuur alles met ontferming.

² Want selfs wanneer ons sondig,
behoort ons aan U, aangesien ons u krag ken.
Maar ons sal nie sondig nie,
omdat ons bewus is daarvan
dat ons as u eiendom gereken word.*

³ *Want om U te ken, is volkome geregtigheid,
en om u krag te ken, is die bron van onsterflikheid.

⁴ Die vals voorstellings van mense
het ons immers nie verlei nie,
ook nie die vrugtelose arbeid van skilders nie —
'n vorm wat met bonte kleure beskilder is.

⁵ *Die aanskoue daarvan wek by dwase 'n hunkering,
'n verlange na die lewelose vorm van 'n dooie beeld.

⁶ *Die mense wat dit maak en liefhet en vereer,
is liefhebbers van bose dinge
en is sulke vals verwagtings waardig.

⁷ *Want ook 'n pottebakker brei

---

*15:1 Eks 34:6-7; Wys 11:26; 12:16-18

*15:2 *as u ... word:* Eseg 34:30-31

*15:3 Wys 2:23; 5:15; Joh 17:3

*15:5-13 Wys 13:10-19

*15:6 Ps 115:8; Wys 3:11

*15:7 Jer 18:6; Sir 33:10-13; Rom 9:21

die sagte klei met moeite
en vorm elke stuk afsonderlik
tot 'n gebruiksvoorwerp vir ons.
Tog vorm hy uit dieselfde klei
voorwerpe wat dien vir rein gebruike,
sowel as vir die teendeel,
en dit alles sonder onderskeid.
Wat die gebruiksfunksie van elkeen van hulle is,
lê in die oordeel van die kleibewerker.
⁸ *En hy vorm met bouse arbeid
'n nuttelose god uit dieselfde klei,
terwyl hy self kort tevore uit grond ontstaan het*
en ná 'n rukkie terugkeer tot dit
waaruit hy geneem is,*
wanneer sy siel,^c wat aan hom geleen is,
van hom teruggeëis sal word.*
⁹ Maar sy bekommernis is nie
dat hy siek sal word nie,
ook nie dat sy lewe kortstondig is nie,*
maar dat hy moet meeding
met goudsmede en silwersmede,
en kopersmede moet navolg,

---

*15:8 Wys 15:16

*15:8 *hy self ... ontstaan het*: Gen 2:7

*15:8 *ná ... geneem is*: Gen 3:19; Ps 90:3; 104:29-30

^c15:8 *siel*: Die mens se bewuste, innerlike lewenskern wat voortbestaan na sy dood.

*15:8 *wanneer ... word*: Luk 12:20

*15:9 *lewe ... is nie*: Ps 39:5

en dit dan 'n eer ag dat hy vals voorwerpe vervaardig.

¹⁰ Sy hart is as en sy hoop is minder werd as grond;

ja, sy lewe is meer waardeloos as klei,

¹¹ * omdat hy nie die Een erken het nie

wat hom gevorm het

en wat 'n aktiewe siel in hom geplaas

en in hom 'n lewensasem geblaas het.

¹² * Inteendeel, hulle ag ons lewe 'n speletjie

en ons bestaan 'n winsgewende fees,

want 'n mens moet, so sê hulle,

'n bestaan maak, op watter manier ook al,

selfs op 'n verkeerde manier.

¹³ Want so 'n mens weet beter as almal

dat hy sondig

wanneer hy sowel brose voorwerpe

as gekerfde beelde van grondstowwe maak.

¹⁴ Maar die vyande van u volk,

wat u volk verdruk het,

is almal uiters dwaas en ellendiger

as die lewe van 'n suigeling,

¹⁵ * omdat hulle al die heidense afgodsbeelde

as gode beskou.

Die afgodsbeelde kan nie hulle oë gebruik

om te sien nie,

en nie hulle neuse om lug in te asem nie,

ook nie hulle ore om te hoor nie,

---

* **15:11** Gen 2:7

* **15:12** Jes 22:12-13; Hand 19:24; Jak 4:13-14

* **15:15** Ps 115:4-7; 135:15-18; Wys 13:18

en hulle het nie vingers aan hulle hande
om te voel nie,
en hulle voete is nutteloos om mee te loop.
¹⁶ *'n Mens het hulle immers gemaak;
iemand met 'n geleende gees het hulle gevorm.
Want geen mens kan 'n god vorm
wat aan homself gelyk is nie.
¹⁷ *Maar omdat hy sterflik is,
skep hy met sy wettelose hande
iets wat dood is.
Hy is immers beter as die voorwerpe
wat hy vereer;
hy het wel lewe ontvang, maar hulle nooit nie.
¹⁸ *En die mees haatlike diere word vereer,
want in vergelyking met die ander diere
is hulle veel slegter daaraan toe
vanweë hulle gebrek aan rede.
¹⁹ En hulle is selfs nie mooi
sodat 'n mens hulle sou begeer,
soos die geval is met die voorkoms
van ander diere nie,
maar ook die lof van God en sy seën*
het by hulle verbygegaan*.

---

*15:16 Wys 15:8

*15:17 Wys 13:10

*15:18 — 16:1 Wys 11:15

*15:19 *God ... seën*: Gen 1:22,28

*15:19 *by hulle verbygegaan*: Gen 3:14-15

16

¹ *Daarom is dit gepas dat hulle deur diere
van so 'n aard gestraf en
deur swerms ongediertes gefolter is.

² *In teenstelling met so 'n straf
het U 'n weldaad aan u volk bewys
deurdat U kwartels, as voedsel
met 'n ongewone smaak vir hulle,
voorsien het om hulle knaende eetlus te stil.

³ Die doel was dat daardie mense
in hulle smagting na voedsel,
vanweë die afstootlikheid van die ongediertes
wat na hulle gestuur is,
selfs sou wegbeweeg van hulle natuurlike eetlus,
maar dat u volk, na 'n kort tydjie van gebrek,
ook ongewone smaak kon ervaar.

⁴ Want dit was reg dat 'n onvermydelike
skaarste aan voedsel die oorheersers moes oorval,
terwyl aan u volk slegs getoon is
hoe hulle vyande aanhoudend gefolter is.

⁵ *Want ook toe die vreesaanjaende woede
van wilde diere u volk oorval het
en hulle omgekom het deur die pik
van krioelende slange,
het u toorn nie enduit geduur nie;*

---

* 16:1 Eks 8:1-10; Ps 105:30; Wys 11:15-16

* 16:2 Eks 16:12-13; Num 11:31; Wys 19:10-12

* 16:5-7 Num 21:6-9; Joh 3:14-15

* 16:5 *u toorn ... nie:* Wys 18:20

⁶ hulle is vir 'n kort tydjie beangs gemaak
om hulle te vermaan,
terwyl hulle 'n teken van redding ontvang het
om hulle te herinner aan die bepalings van u wet.

⁷ Want hy wat hom daarna^d gekeer het,
is gered — nie op grond van wat hy aanskou het nie,
maar vanweë U, die Redder van alle mense.

⁸ En hierdeur het U ook ons vyande oortuig
dat U die Redder uit alle kwaad is.

⁹ *Want die byte van sprinkane en steekvlieë
het hulle dood veroorsaak,
en geen geneesmiddel is gevind
om hulle lewens te red nie,
omdat hulle verdien het
om deur sulke gediertes gestraf te word.

¹⁰ Maar selfs nie die tande van die giftige slange
het u kinders ondergekry nie,
want u ontferming het hulle te hulp gekom
en hulle genees.

¹¹ Dit was tog om hulle aan u woorde te herinner
dat hulle gestee is;
hulle is egter gou gered
sodat hulle nie in 'n put van diep vergetelheid sink
en u weldadigheid ontbeer nie.

¹² *Dit was nóg kruieplant nóg trekpleister
wat hulle gesond gemaak het,

---

^d**16:7 *daarna***: Dit verwys na die teken van redding in vs 6.

* **16:9** Eks 8:16-27; 10:12-17; Ps 78:45; 105:31; Op 9:3-12

* **16:12** Eks 15:26; Ps 107:20; Wys 16:26

maar u woord, Here, wat almal genees het.

¹³ *Want U het volmag oor lewe en dood
en U bring iemand af na die poorte van Hades^e
en lei hom weer omhoog.

¹⁴ 'n Mens maak in sy boosheid wel dood,
maar die lewensasem wat uitgegaan het,
kan hy nie terugbring nie,
ook nie 'n siel^f wat weggeneem is, vrystel nie.

¹⁵ Dit is onmoontlik om aan u hand te ontkom.

¹⁶ *Want die goddeloses wat geweier het
om U te erken,
is gekasty deur u kragtige arm
toe hulle deur buitengewone reënbuie en haelbuie
en onverbiddelike stormbuie gejaag,
en deur vuur verteer is.

¹⁷ Maar die vreemdste van alles was
dat binne-in die water wat alles blus,
die vuur hewiger gebrand het,
want die heelal veg aan die kant van die regverdiges.^g

¹⁸ Op 'n keer het die vlam bedaar
sodat dit nie die diere
wat teen die goddeloses gestuur is, sou verteer nie,

---

*16:13 Deut 32:39; 1 Sam 2:6; Tob 13:1-2; Matt 10:28; 16:18; Op 1:18

^e16:13 **Hades**: In die antieke tyd het mense dit beskou as 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

^f16:14 **siel**: Die mens se bewuste, innerlike lewenskern wat voortbestaan na sy dood.

*16:16-19 Eks 9:22-25; Ps 78:47-49; 105:32

^g16:17 **regverdiges**: Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

maar dat hulle self by die aanskoue daarvan
kon weet dat hulle deur God se oordeel agtervolg is.

¹⁹ Op 'n ander keer het dit te midde van water
sterker as die krag van vuur ontvlam,
sodat dit die opbrengs van 'n sondige aarde kon vernietig.

²⁰ *U het u volk, daarenteen,
gevoed met die voedsel van engele,
en onvermoeid voorbereide brood
uit die hemel aan hulle voorsien,
kragtige voedsel, lekker in elke opsig
en gepas vir elke smaak.

²¹ Want dié lewensonderhoud het u soetigheid
aan u kinders geopenbaar,
terwyl die voedsel die hongerlus bevredig het
van elkeen wat dit geëet het,
en aangepas is na elkeen se smaak.

²² *En ook het sneeu en ys die vuur weerstaan
en nie gesmelt nie,
sodat hulle kon besef dat die vuur
wat in die hael aanhou brand
en in al die reënbuie blits,
die opbrengs van hulle vyande vernietig het.

²³ En tog, sodat die regverdiges gevoed sou word,
het die vuur sy eie krag vergeet.

²⁴ Want die skepping,
wat aan U as Skepper diensbaar is,
span sy krag in om die onregverdiges te straf,

---

* **16:20-21** Eks 16:12-16; Ps 78:24-29; 105:40

* **16:22** Eks 9:23-25; Wys 19:20-21; Op 8:7

maar verslap sy krag om goed te doen
aan dié wat op U vertrou.

²⁵ Daarom ook, terwyl dit destyds
allerlei verandering ondergaan het,
het dit so in diens gestaan
van u gawe wat almal voed,

ooreenkomstig die wens van die bidder,

²⁶ sodat u kinders, vir wie U, Here, liefhet, kon leer
dat dit nie die kweek van gewasse is
wat 'n mens voed nie,

maar u woord wat dié wat op U vertrou, onderhou.*

²⁷ Want dit wat nie deur vuur vernietig kon word nie,
het eenvoudig weggesmelt,*

verwarm deur die eerste strale van die son,

²⁸ sodat daar besef kon word dat 'n mens

voor sonop moet opstaan om U te dank
en met dagbreek U in gebed moet ontmoet.*

²⁹ Want die verwagting van 'n ondankbare
sal wegsmelt soos winterrypp
en wegvloei soos onbruikbare water.

17

¹ * Groot is u oordeel inderdaad
en moeilik verwoordbaar;
dáárom het mense

---

* **16:26** *dat dit ... onderhou:* Deut 8:3; Wys 16:12; Matt 4:4

* **16:27** *eenvoudig weggesmelt:* Eks 16:21

* **16:28** *voor ... ontmoet:* Ps 5:4; 57:9-10; 88:14

* **17:1** Rom 11:33-35

wat hulle nie laat onderrig het nie
op 'n dwaalspoor beland.

²*Want net toe die wettelose mense gedink het
hulle het die heilige volk in hulle mag,
word hulle self gevangenes van die duisternis.
In die voetboeie geslaan van 'n eindelose nag,
lê hulle ingekluister onder eie dak,
verban van die ewige Voorsienigheid.

³*Want hulle wat meen dat hulle geheime sondes
onder 'n donker bedekking van vergetelheid
nie ontdek sou word nie,
is verward en hewig ontsteld,
en word geteister deur drogbeelde.

⁴Selfs nie die diepste skuiling
wat hulle beskerm het,
kon hulle van vrees vrywaar nie:
angswekkende dreunings het rondom hulle weerklink
en droewige drogbeelde met somber gesigte
het verskyn.

⁵Geen geweld van vuur
was in staat om lig te gee nie,
nóg kon die skittering van vlammeende sterre
dit regkry om daardie droewige nag op te helder.

⁶Daar het net vir hulle 'n vreesaanjaende
vlammesee geskyn wat vanself ontbrand het,
en in hulle angs het hulle dit wat hulle kon sien,
as iets ergers beskou as daardie verskynsel

---

*17:2 Eks 10:21-23

*17:3-4 Ps 64:6; Wys 18:17; Sir 17:19-20

wat hulle nie kon sien nie.

⁷*Die huigelary van hulle toorkuns het platgeval
en hulle gespog oor hulle kennis
is met minagting ontmasker:

⁸Hulle wat belowe het
dat hulle vrese en ontsteltenis
uit 'n siek mens kan verdryf,
het self gely onder 'n belaglike vrees.

⁹Want selfs al was daar niks ontstellends
wat hulle bang maak het nie,
het hulle, verskrik deur die verbytrek
van gevaarlike gediertes en die gesis van slange,
bewend vergaan van angs
en geweier om selfs na die lug te kyk,
waar daar nêrens enige ontvlugting was nie.

¹⁰Want boosheid is iets lafhartig
wanneer dit deur sy eie getuienis veroordeel word;
gekwel deur sy eie gewete,^{*}
veronderstel dit altyd die ergste.

¹¹Vrees is immers niks anders nie
as die prysgee van die steun wat die rede bied;

¹²en verwagting, innerlik verswak,
beskou onkunde as erger as die oorsaak
van die pyn.

¹³Terwyl hulle dié nag,
wat werklik sonder krag was
en opgekom het uit die dieptes

---

*17:7 Eks 7:11-12; 8:18; 9:11; Wys 18:13

*17:10 gekwel ... gewete: 1 Tim 4:2; Tit 1:15

van 'n kragteloze Hades,^h
 dieselfde slaap geslaap het,
¹⁴ *is hulle enersyds deur tekens
 van drogbeelde voortgejaag,
 en andersyds verlam deur die verraad
 van hulle siel,ⁱ
 want 'n skielike en onverwagse vrees het hulle oorval.
¹⁵ So is dit dan: Wie geval het waar hy eens was,
 is gevange gehou,
 toegesluit binne 'n tronk sonder tralies.
¹⁶ Of dit nou 'n boer of 'n herder was,
 of 'n arbeider, moesaam aan die werk
 in die wildernis —
 hy is oorval en moes wag op sy onontwykbare lot,
 want almal is deur een ketting
 van duisternis vasgebind.
¹⁷ *Of daar nou die fluistering van wind was,
 of die soet gesang van voëls
 in wyd uitgespreide takke,
 of die ritmiese geruis
 van sterk vloeiende water,
 of die harde gerammel
 van rotse wat na benede rol,
¹⁸ of die onsigbare draf

---

^h**17:13 Hades:** In die antieke tyd het mense dit beskou as 'n plek onder die aarde waarheen die mense wat sterf, afdaal; •Doderyk. Word ook as “hel” vertaal.

***17:14** Job 7:14; Dan 4:5; Wys 18:17-19

ⁱ**17:14 siel:** Die mens se gemoed met sy emosies en stemmings.

***17:17-20** Eks 10:23; Lev 26:36; Ps 53:6; Wys 19:17

van huppelende diere,
of die brullende klank
van die gevaarlikste wilde diere,
of die eggo wat weergalm
uit die holtes van berge —
dit alles het hulle verlam van vrees.

¹⁹ Die hele wêreld was immers gebaai
in glansende lig
en het ongestoord voortgegaan
met sy werksaamhede.

²⁰ Slegs oor daardie mense
was 'n benouende nag uitgesprei,
'n beeld van die duisternis
wat op hulle gewag het;
maar hulle gemoedere was swaarder
as die duisternis.

18

¹ Maar vir u heiliges was daar 'n baie groot lig.
Die vyande^j wat hulle stemme gehoor het,
maar nie hulle gestaltes kon sien nie,^{*}
het die regverdiges^k gelukkig geag
omdat hulle nie gely het nie
² * en hulle was dankbaar

---

^j18:1 **Die vyande:** Letterlik 'Hulle'.

^{*}18:1 *Maar ... sien nie:* Eks 10:23; Hand 9:7; 22:9

^k18:1 **regverdiges:** Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

^{*}18:2 Eks 12:33,36

omdat die regverdiges hulle
nie skade berokken het nie,
al is hulle onregverdig behandel,
en hulle het om genade gesmeek
omdat hulle van mekaar verskil het.

³* In teenstelling daarmee het U 'n vuurkolom
as gids vir die onbekende reis gegee,
en 'n skadelose son voorsien
op hulle roemryke reis na die vreemde.

⁴* Hulle vyande is tereg van lig beroof
en in duisternis gevange gehou,
want hulle het u kinders
agter slot en grendel gevange gehou —
u kinders deur wie dit bestem was
dat die onverganklike lig van u wet
aan die wêreld gegee sou word.*

⁵ Hulle het beplan om die kindertjies
van die heiliges dood te maak,*
maar toe een kindjie as vondeling*
agtergelaat en gered is,
het U 'n groot aantal van hulle kinders
van hulle weggeneem* as straf
en hulle almal saam

---

*18:3 Eks 13:21-22; Ps 105:39; Wys 10:17; 1 Kor 10:1

*18:4 Wys 17:2

*18:4 *onverganklike ... word*: Ps 119:105

*18:5 *kindertjies ... te maak*: Eks 1:15-22

*18:5 *vondeling*: Eks 2:1-10

*18:5 *groot ... weggeneem*: Eks 12:29-30

deur 'n geweldige watervloed verdelg.*

⁶ *Daardie nag is vooraf

aan ons vaders bekend gemaak,
sodat hulle, met die seker wete daarvan,
hulle in die beloftes
waarop hulle vertrou het, kon verbly.

⁷ U volk het gewag op

die redding van die regverdiges
en die vernietiging van hulle vyande,

⁸ *want waarmee U die teenstanders gestraf het,
daarmee het U aan ons, vir wie U geroep het,
roem verleen.

⁹ Want u heilige kinders van goeie ouers

het in die geheim geoffer
en hulle in eensgesindheid
tot die wet van God verbind
dat die heiliges in gelyke mate sou deel in
dieselfde seëninge en dieselfde gevare,
terwyl hulle reeds die vaders se lofliedere gesing het.

¹⁰ *Daarteenoor het die vyande se luide geroep

met 'n wanklank na hulle geëggo
en weeklagte en 'n gejammer oor die kinders
het oral opgeklank.

¹¹ *Met dieselfde straf is slaaf en heer getref

---

* **18:5** *deur ... verdelg*: Eks 14:26-30

* **18:6** Gen 15:12-16; Eks 11:4-7; 12:29-30; Ps 105:42-43

* **18:8-9** Eks 12:21-28; Deut 7:6; Wys 11:5; 18:9-10

* **18:10** Eks 11:6; 12:30

* **18:11** Eks 12:29-30

en die gewone mens het dieselfde lot
ondergaan as die koning.

¹² *En saam het almal ontelbare dooies gehad —
almal neergevel deur een en dieselfde dood.

Daar was trouens nie eers genoeg lewendes
om die dooies te begrawe nie,
aangesien die keur van hulle nageslag
binne 'n oomblik omgekom het.

¹³ Want vanweë hulle towerkunste
het hulle al hierdie dinge met ongeloof bejeën,*
maar by die aanskoue
van die dood van hulle eersgeborenes,
moes hulle erken dat die volk God se kinders is.*

¹⁴ *Want toe alles in rus en stilte gehul was,
en die nag teen 'n vinnige pas halfpad verby was,

¹⁵ *het u almagtige Woord
van sy koninklike troon in die hemel
soos 'n meedoënlose kryger
in die gedoemde land gespring
met die skerp swaard — u onwrikbare bevel —
¹⁶ en gaan staan en alles met die dood gevul,
met sy kop wat aan die hemel raak,
en sy voete op die aarde.

---

*18:12 Num 33:4; Wys 19:3

*18:13 *vanweë ... bejeën*: Eks 7:11,22; 8:7,18; 9:11; Wys 17:7

*18:13 *die volk ... kinders is*: Eks 4:22-23; 12:31,33

*18:14-16 Eks 11:4; 12:29

*18:15 Heb 4:12; Op 19:15

¹⁷ *Toe skielik het drogbeelde in nagmerries hulle ontstel,
en onverwagte vrees het hulle oorval;

¹⁸ en hier het een, daar 'n ander, halfdood neergeval
en bekend gemaak waarom hulle sterwend was.

¹⁹ Want die drome wat hulle geteister het,
het dit vooraf onthul,
sodat hulle nie sou omkom
sonder die besef waarom hulle so uitermate ly nie.

²⁰ *Die ervaring van die dood
het ook die regverdiges geraak
en in die woestyn is 'n menigte verbrysel.
Maar die toorn van God het nie lank geduur nie,

²¹ want 'n onberispelike man¹ het inderhaas
as kampvegter vir hulle in die bres getree;
met die wapens van sy priesterlike amp,
gebed en reukwerk, het hy versoening bewerk.

Hy het u toorn weerstaan
en 'n einde gemaak aan die onheil;
daardeur het hy getoon dat hy u ampsdienaar is.

²² Hy het die bittere woede oorwin;
hy het nie met liggaamskrag nie,
ook nie met die krag van wapens nie,
maar met die woord
die Een wat straf,^{*} onderwerp;

---

*18:17-19 Wys 17:14

*18:20 Num 21:6-9; Wys 16:5

¹18:21-22 *onberispelike man*: Verwys hier in Wis 18:21-22 na Aäron; vgl egter Eks 32:11-14; Num 14:13-20; 16:46-48; Ps 99:6.

*18:22 *Een wat straf*: Eks 12:23; 1 Kron 21:12,15; 1 Kor 10:10

hy het dit gedoen deur hom te beroep
op die beloftes en verbonde met die vaders.

²³ Die dooies het reeds in hope
op mekaar gestapel gelê,
toe hy in hulle midde gaan staan het
en die goddelike toorn afgeweer het
deur die pad daarvan na die lewendes af te sny.

²⁴ *Want die hele wêreld
was op sy lang priestermantel uitgebeeld;
ook die roemryke dae van die stamvaders
was op vier rye edelstene gegraveer,
en op die diadeem^m van sy hoof was u majesteit.

²⁵ Voor hierdie dinge het die Wreker* gewyk,
want hy het dit gevrees.

Net die ervaring van die wraak was al genoeg.

19

¹ Maar onbarmhartige toorn het tot die einde toe
oor die goddeloses gekom,

want Godⁿ het hulle toekoms vooruit geken —

² dat hulle, nadat hulle die Israeliëte^o

toegelaat het om te vertrek
en selfs met haas weggehelp het,*

---

*18:24 Eks 28:15-39; Sir 45:9-11

^m18:24 **diadeem**: Kosbare versierde voorhoofband as aanduiding van koninklike gesag.

*18:25 **Wreker**: Vgl kruisverwysings in Wys 18:22

ⁿ19:1 **God**: Letterlik 'Hy'.

^o19:2 **die Israeliëte**: Letterlik 'hulle'.

*19:2 *met ... weggehelp het*: Eks 11:1; 12:31-33

van plan sou verander en hulle sou agtervolg.*

³ Terwyl hulle nog smart beleef
en rou bedryf het by die grafte van hulle dooies,*
het hulle 'n verdere dwase besluit geneem
en dieselfde mense wat hulle smekend laat gaan het,
as voortvlugtiges agtervolg.

⁴ 'n Noodlot, wat hulle verdien het,
het hulle tot die uiterste gedryf
en hulle alles laat vergeet wat gebeur het,
sodat hulle nog die smarte kon ly wat nodig was
om die straf te voltooi

⁵ * en u volk 'n wonderbaarlike reis
kon onderneem,
maar die vyande 'n vreemde dood sou ervaar.

⁶ * Want die ganse skepping is in sy aard
weer van voor af gevorm
in onderdanigheid aan u bevele,
sodat u kinders ongedeerd bewaar kon word.

⁷ Die wolk* wat die laer oorskadu het,
en die verskyning van droë land*
waar vroeër water was, is gesien —

---

*19:2 *plan ... agtervolg*: Eks 14:5-9

*19:3 *Terwyl ... dooies*: Wys 18:10,12

*19:5 Eks 14:21-30

*19:6 Wys 5:17; 16:24

*19:7 *wolk*: Eks 13:21-22; Num 9:17; Ps 105:39; 1 Kor 10:1

*19:7 *droë land*: Eks 14:16,21-22

'n pad wat sonder hindernisse uit die Rooisee^p lei
en 'n grasvlakte wat uit 'n geweldige vloedgolf
te voorskyn kom.

⁸ Onder die beskutting van u hand*

het die hele volk daarlangs deurgetrek,
nadat hulle verstommende wondertekens aanskou het.

⁹ *Want hulle was soos perde wat wei

en soos lammers wat huppel
terwyl hulle U, Here, prys —

U, wat hulle gered het!

¹⁰ *Want wat in die land

van hulle vreemdelingskap gebeur het,
het hulle nog onthou:

hoe die land in plaas van vee

insekte voortgebring het,

en die rivier in plaas van visse

'n menigte paddas uitgespoeg het.

¹¹ *Later het hulle die ontstaan

van 'n nuwe voëlsoort aanskou;

toe hulle deur hulle aptyt gedryf is

en gebid het vir lekkernye om te eet,

¹² het daar tot hulle troos kwartels

---

^p**19:7 Rooisee:** In Eks 10:19; 13:18 en elders word die Hebreeuse pleknaam met “Rietsee” vertaal. Die •Septuagint, wat deur die NTgebruik is (vgl Hand 7:36; Heb 11:29), vertaal dit met “Rooisee”. In antieke tye kon die “Rooisee” waarskynlik na sowel die Golf van Suez (Rooisee) as die Golf van Akaba verwys het.

***19:8 beskutting ... hand:** Wys 5:16

***19:9** Eks 15:1-21

***19:10** Eks 8:6,16-17; Wys 16:1,9

***19:11-12** Eks 16:13; Num 11:31-32; Wys 16:2-3

van die see af vir hulle opgestyg.

¹³ Maar strawwe het die sondaars oorval,
nie sonder die geweld van donderweer vooraf
as waarskuwingstekens nie.

Hulle het hulle verdiende loon gekry
vir hulle eie booshede,
want hulle het inderdaad
'n ongekende vreemdelinge haat gekoester.

¹⁴ *Want daar was mense wat die onbekendes
wat by hulle aangekom het, nie ontvang het nie,
maar hierdie mense het hulle gaste,
wat hulle weldoeners was, tot slawe gemaak.

¹⁵ En nie alleen dit nie,
maar 'n straf sal hulle te beurt val,
aangesien hulle die vreemdelinge vyandig ontvang het.

¹⁶ Maar daar is diegene wat hulle met feesvieringe
ontvang het en toe hulle reeds gelyke regte gehad het,*
hulle met dwangarbeid onderdruk het.*

¹⁷ *Daarom is hulle met blindheid geslaan,
net soos daardie mense by die deure
van die regverdige man,^q
toe hulle omgewe is van gapende duisternis
en elkeen getas het na die ingang van sy eie deur.

¹⁸ Want die natuurelemente

---

*19:14-15 Gen 15:13-14; 41:37-57; Eks 1:8-14; 2:22

*19:16 *hulle met ... regte gehad het*: Gen 45:17-20; 47:1-12

*19:16 *met dwangarbeid ... het*: Eks 1:8-14; 5:4-18

*19:17 Eks 10:21-23; Wys 17:2

^q19:17 *regverdige man*: Lot; vgl Gen 19:11; Wys 10:6; 2 Pet 2:7.

het onderling verander,
net soos die snare op 'n harp
die melodielyn verander
terwyl elke snaar steeds sy eie toon behou,
soos 'n mens kan aflei uit 'n noukeurige waarneming
van wat gebeur het.

¹⁹ Want landdiere het in waterdiere verander^r
en swemmende diere het land toe gekom.^s

²⁰ Vuur het te midde van water sy eie krag behou
en water het sy blussende aard vergeet.

²¹ *Vlamme, weer, kon nie die vlees
van verganklike wesens
wat daarin rondgeloop het, verteer nie,
en die substansie van hemelse voedsel
kon nie langer smelt
soos ys wat maklik smelt nie.

²² *Want in alle opsigte, Here,
het U u volk groot gemaak en verheerlik
en hulle nie in die steek gelaat nie,
deurdat U hulle te alle tye
en op alle plekke bygestaan het.

---

^r19:19 *landdiere ... verander*: Israeliete se vee; Eks 12:38; 14:22-23,30.

^s19:19 *swemmende ... gekom*: Paddas; Eks 8:1-7.

*19:21 Eks 16:21; Wys 16:17-19,22-23,27

*19:22 Lev 26:44; Jes 45:17,25